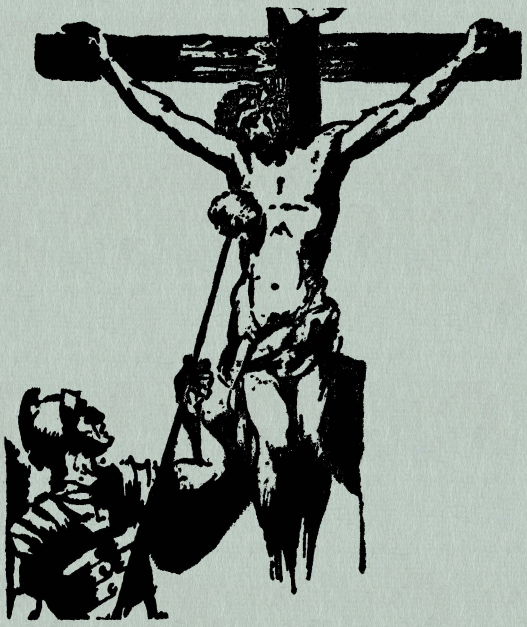
Az uj

Nagyheti Szertartások

KIADJÁK: A FERENCES ATYÁK
Flint, Michigan

Az uj

Nagyheti Szertartások

SZUNYOG X. FERENC O. S. B.

magyar-latin Misszáléjának átdolgozása, illetve kiegészitése;

BÉKÉS-DALOS Ujszövetségi Szentirása szövegével

KIADJÁK: A FERENCES ATYÁK
Flint, Michigan

Nihil obstat

Julianus S. Füzér O. F. M.
Delegatus Provincialis

Roebling, N. J., 28 Februarii 1956

Imprimi potest

Andreas Koller, Censor Deputatus

Imprimatur

Edwardus F. Hoban
Archiepiscopus-episcopus Clevelandensis

Cleveland, Ohio, 6 Martii 1956

Készült a "Katolikus Magyarok Vasárnapja" nyomdájában
4160 Lorain Ave., Cleveland 13, Ohio

Az amerikai magyar katolikusoknak

ajánlják a kiadók

A SZENTMISE RENDJÉBŐL

A pap elkészülve az oltárhoz megy; előtte megfelelő módon tiszteleg; azután keresztet vet, homlokát, mellét és két vállát érintve és érthető hangon mondja:

Az Atyának és Fiunak és Szentléleknek nevében. Amen.

Azután melle előtt imára tett kézzel elkezdi az antifonát:

Bemegyek az Isten oltárához.

A ministerek felelik:

Az Istenhez, ki ifjui örömmel tölt el engem.

(Zs. 42, 1—5.)

P. Szolgáltass nekem igazságot, Istenem, kelj védelmére ügyemnek az istentelen nemzetséggel szemben: a gonosz és álnok embertől szabadits meg engem.

M. Hisz te vagy az Isten, az én erősségem: miért vetsz el engem? miért kell szomoruan járnom-kelnem? mig sanyargat engem ellenségem.

P. Küldd el világosságodat és igazságodat: hadd vezessenek és vigyenek el engem szent hegyedbe s hajlékaidba.

M. És bemegyek az Isten oltárához: az Istenhez, ki ifjui örömmel tölt el engem.

P. És lantszóval dicsérlek téged, Isten, én Istenem: miért vagy szomoru, lelkem? miért háborgatsz engem?

M. Bizzál az Istenben, mert fogom még áldani őt: arcom üdvösségét, az én Istenemet.

P. Dicsőség az Atyának és Fiunak és Szentléleknek.

M. Miképpen volt kezdetben és van most és lesz mindig, mindörökön örökké. Amen.

A pap ismétli az antifonát:

Bemegyek az Isten oltárához.

M. Az Istenhez, ki ifjui örömmel tölt el engem.

Keresztet vetve magára, mondja:

P. Segitségünk az Ur nevében.

M. Ki az eget és a földet alkotá.

Ezután kezét összeteszi és mélyen meghajolva végzi el a közgyónást.

Gyónom a mindenható Istennek, a boldogságos, mindenkor Szüz Máriának, Szent Mihály főangyalnak, Keresztelő Szent Jánosnak, Szent Péter és Pál apostoloknak, minden szenteknek és nektek, testvérek: hogy nagyot vétkeztem gondolattal, szóval és cselekedettel: (Mellét háromszor megüti, mondván:) én vétkem, én vétkem, én igen nagy vétkem. Kérem azért a boldogságos, mindenkor Szüz Máriát, Szent Mihály főangyalt, Keresztelő Szent Jánost, Szent Péter és Pál apostolokat, az összes szenteket, és titeket, testvérek, imádkozzatok érettem a mi Urunkhoz, Istenünkhöz.

A ministerek felelik:

Irgalmazzon neked a mindenható Isten, és bocsássa meg vétkeidet és vezéreljen az örök életre.

A pap feleli: Amen **és utána felegyenesedik:**
Most a ministerek ismétlik el a közgyónást.
Utána a pap összetett kezekkel megadja a feloldozást e szavakkal:

Irgalmazzon nektek a mindenható Isten és bocsássa meg vétkeiteket és vezéreljen az örök életre.

M. Amen.

Most keresztet vet magára e szavakkal:

Büneinknek elengedését, föloldozását és bocsánatát adja meg nekünk a mindenható és irgalmas Ur.

M. Amen.

Meghajolva folytatja:

P. Isten, ha te felénk fordulsz, ujjá éledünk.

M. És néped örvendeni fog benned.

P. Mutasd meg nekünk, Uram, irgalmadat.

M. És üdvösségedet add meg nekünk.

P. Uram, hallgasd meg könyörgésemet.

M. És kiáltásom jusson eléd.

P. Az Ur legyen veletek.

M. És a te lelkeddel.

Kitárja kezét, majd ismét összeteszi, érthetően mondja: Oremus: **és felmegy az oltárhoz, miközben magában mondja:**

Vedd el, kérünk, Urunk, gonoszságainkat: hogy a szentek szentjébe tiszta szivvel mehessünk be. A mi Urunk, Krisztus által. Amen.

Ezután összetett kezét az oltárra helyezi és meghajolva mondja:

Kérünk téged, Urunk, hogy szenteidnek, (Megcsókolja az oltárt középen) kiknek ereklyéi itt vannak és minden szentnek érdemei által bocsásd meg minden bünömet. Amen.

Az ünnepi misében a celebráns az Introitus elolvasása előtt megáldja a tömjént e szavakkal:

Áld ✠ jon meg téged az, akinek tiszteletére elégsz. Amen.

A diákonustól átveszi a füstölőt és megtömjénezi az oltárt imádkozás nélkül. Azután a diákonus visszakapja a füstölőt és megtömjénezi magát a celebránst.

Most a pap keresztet vetve magára, elimádkozza az Introitust, **ha elő van írva; ennek befejezése után a ministerekkel váltakozva mondja:**

Uram, irgalmazz nekünk. Uram, irgalmazz nekünk. Uram, irgalmazz nekünk. Krisztus, kegyelmez nekünk. Krisztus kegyelmezz nekünk. Krisztus kegyelmezz nekünk. Uram, irgalmazz nekünk. Uram, irgalmazz nekünk. Uram, irgalmazz nekünk.

Nagycsütörtökön, Husvét vigiliáján és vasárnapján az oltár közepén kezét kitárva, majd ismét összetéve, fejét kissé meghajtva mondja: Glória in excélsis Deo, **és összetett kezekkel folytatja. A végén pedig a** Cum Sancto Spiritu **szavaknál keresztet vet magára. A viola és fekete szinben mondott szentmisékben, valamint a husvéti időn kivül azokon a hétköznapokon, amikor a vasárnapi szentmisét mondjuk, a Glória elmarad.**

Dicsőség Istennek a magasságban, és békesség a földön a jóakaratu embereknek. Dicsérünk téged. Áldunk téged. Imádunk téged. Dicsőitünk téged. Hálát adunk neked a te nagy dicsőségedért, Ur Isten, mennyei Király, mindenható Atyaisten! Ur Jézus Krisztus, egyszülött Fiu. Ur Isten, Istennek Báránya, az Atyának Fia. Ki elveszed a világ büneit, irgalmazz nekünk. Ki elveszed a világ büneit, fogadd el könyörgésünket. Ki az Atya jobbján ülsz, irgalmazz nekünk. Mert egyedül te vagy a Szent, egyedül te vagy az Ur, egyedül te vagy a Magasságbeli, Jézus Krisztus. A Szentlélekkel egyetemben, az Atyaisten dicsőségében. Amen.

Ezután megcsókolja az oltárt középen és a nép felé fordulva mondja:

P. Az Ur legyen veletek.

M. És a te lelkeddel.

Ezután ezt mondja: Orémus **és elimádkozza a könyörgést. Utána következik a szentlecke ennek végén a ministerek ezt mondják:**

M. Istennek legyen hála.

Most következik az átvonulásra való énekek valamelyike, a graduale, a tractus (böjti ének), az Alleluja a verssel, vagy a sequentia (ünnepi ének).

Ennek végeztével az ünnepi misében (a Passio éneklésénél) a diákonus leteszi az evangéliumos könyvet az oltár közepére és a celebráns megáldja a tömjént, mint az előbb; ezután a diákonus az oltár előtt letérdel és összetett kezekkel mondja:

Tisztitsd meg szivemet és ajkamat, mindenható Isten; miként Izaiás próféta ajkát a tüzes üszökkel megtisztitottad: méltóztassál engem is kegyes irgalmaddal megtisztitani, hogy szent evangéliumodat méltón hirdethessem, a mi Urunk Krisztus által. Amen.

Ezután elveszi a könyvet az oltárról és ismét letérdel és igy kér áldást a paptól e szavakkal:

Áldj meg engem, Uram!

A pap feleli:

Az Ur legyen szivedben és ajkadon, hogy méltón és illően hirdesd evangéliumát. Az Atyának és Fiunak ✠ és Szentléleknek nevében. Amen.

Megkapván az áldást, megcsókolja a celebráns kezét és a ministerekkel, akik a tömjénezőt és a gyertyákat viszik, elmegy az evangélium felolvasásának a helyére. Ott megáll és összetett kezekkel mondja:

P. Az Ur legyen veletek.

M. És a te lelkeddel.

Ezután jobbkezének hüvelykujjával megjelöli a könyvet és magát homlokán, ajkán és mellén kis kereszttel és mondja:

✠ A szent evangélium szakasza Szent N. szerint.

Mig a ministerek felelik:

Dicsőség neked, Urunk

háromszor megtömjénezi a könyvet. Ezután olvassa fel az evangéliumot összetett kezekkel. Ennek végeztével a szubdiákonus elviszi

a könyvet a celebránsnak és az megcsókolja az evangéliumot ezekkel a szavakkal:

Az evangélium szavai töröljék el büneinket.

Most a diákonus megtömjénezi a papot.

Ha a pap diákonus és szubdiákonus nélkül mutatja be a szentmisét, akkor most a könyvet átviszik az oltár baloldaláról a jobboldalára, miközben a pap középen meghajolva és összetett kezekkel mondja:

Tisztitsd meg szivemet és ajkamat, mindenható Isten; miként Izaiás próféta ajkát a tüzes üszökkel megtisztitottad: méltóztassál engem is kegyes irgalmaddal megtisztitani, hogy szent evangéliumodat méltón hirdethessem, a mi Urunk Krisztus által. Amen.

Áldj meg, engem, Uram. Az Ur legyen szivemben és ajkamon, hogy méltón és illően hirdessem evangéliumát. Amen.

Ezután a könyv felé fordulva, összetett kezekkel mondja:

P. Az Ur legyen veletek.
M. És a te lelkeddel.

Ezután megjelöli a könyvet és magát a homlokán, ajkán és mellén kis kereszttel (a Passió olvasásánál külön szabályokat követ) és mondja:

✠ A szent evangélium szakasza Szent N. szerint.

A ministerek felelik:

Dicsőség neked, Urunk.

Ezután a pap felolvassa az evangéliumot. Ennek a végén a ministerek mondják:

Dicséret neked, Krisztus.

A pap pedig megcsókolja az evangéliumot, mondva:

Az evangélium szavai töröljék el büneinket.

Virág- és Husvétvasárnap ezután következik a Credo, **a Hiszek-**

egy. A pap az oltár közepére megy, megáll, karját kitárja, felemeli, majd összeteszi és mondja: Credo in unum Deum. **A végén keresztet vet magára.**

Hiszek egy Istenben, mindenható Atyában, mennynek és földnek, minden látható és láthatatlan lénynek teremtőjében. És az egy Ur Jézus Krisztusban, Isten egyszülött Fiában, ki az Atyától öröktől fogva született, Isten az Istentől, világosság a világosságtól, igaz Isten az igaz Istentől. Született, nem alkottatott, ki egylényegü az Atyával, és aki által minden lett. Ki érettünk, emberekért és a mi üdvösségünkért leszállott mennyekből, (Itt letérdelünk) testet öltött a Szentlélek által Szüz Máriától és emberré lett. Pontius Pilátus alatt érettünk megfeszittetett, szenvedett és eltemettetett; harmadnapra az Irás szerint föltámadott; és fölment a mennyekbe, ott ül az Atyának jobbja felől és ismét eljön dicsőséggel, hogy megitélje az élőket és a holtakat s országának nem lesz vége. És az elevenitő Szentlélek Uristenben, ki az Atyától és a Fiutól származik, kit az Atyával és Fiuval együtt imádunk és dicsőitünk, ki a próféták által szólott. Hiszek egy szent, katolikus apostoli Anyaszentegyházat. Vallok egy keresztséget a bünök bocsánatára. Várom a holtak feltámadását és a jövendő örök életet. Amen.

Ezután megcsókolja az oltárt és a nép felé fordulva mondja:

P. Az Ur legyen veletek.
M. És a te lelkeddel.

Ezután mondja: Orémus, **és Husvét vigiliáját kivéve, elimádkozza a felajánlási körmenetre való éneket (Offertorium). Ennek végeztével ünnepi misében a diákonus adja át a paténát az ostyával a celebránsnak; a csendes misében pedig a pap maga veszi fel a paténát az ostyával és mig azt felajánlja, mondja:**

Fogadd el, szent Atya, mindenható örök Isten, ezt a szeplőtelen adományt, melyet én, méltatlan szolgád, felajánlok neked, élő és igaz Istenemnek, számtalan bünömért, sértéseimért és hanyagságaimért: fölajánlom min-

den itt körülállókért, sőt minden keresztény hivőkért, élőkért és holtakért, hogy nekem és nekik üdvösségünkre váljék az örök életre. Amen.

Ezután a paténával keresztet vet és leteszi az ostyát a korporáléra. A diákonus bort, a szubdiákonus vizet tölt a kehelybe; csendes misében mindkettőt a pap tölti be. A kehelybe keverésre szánt vizet a kereszt jelével megáldja és mondja:

Isten, ki az emberi természet méltóságát csodálatos módon alkottad és még csodálatosabb módon megujitottad: add, hogy e viz és bor misztériuma által annak istenségében részesülhessünk, aki emberségünknek részesévé lenni méltóztatott: Jézus Krisztus, a te Fiad, a mi Urunk: Ki veled él és uralkodik a Szentlélekkel egyetemben Isten, mindörökön örökké. Amen.

A gyászmisében is el kell mondani ezt az imádságot, de a vizet nem áldják meg.

Most fogja a kelyhet és felajánlása közben mondja:

Fölajánljuk neked, Urunk, az üdvösség kelyhét és kérjük kegyességedet, hogy isteni fölséged szine elébe a mi és az egész világ üdvösségéért édes illattal szálljon föl. Amen.

Ezután a kehellyel keresztet vet az oltár felett és leteszi a kelyhet a korporáléra és a pallával befedi. Ekkor összetett kezét az oltárra téve, kissé meghajolva mondja:

Alázatos szivvel és törődött lélekkel fogadj el minket, Urunk, és add, hogy ugy szálljon ma eléd áldozatunk, hogy tessék neked, Ur Isten.

Felegyenesedik és kitárja kezét, majd magasba emelve fel, összekulcsolja; szemét is az égre emeli, majd azonnal letekint és mondja:

Jöjj el, megszentelő, mindenható, örök Isten:

(Megáldja a felajánlott adományokat.)

és áldd ✠ meg ezt a szent nevednek előkészitett áldozatot.

Az ünnepi misében és Nagycsütörtökön az énekes esti misében, ezután megáldja a tömjént e szavakkal:

Szent Mihály főangyalnak, aki ott állt a tömjénoltár jobb oldalán és minden választottadnak közbenjárására, kegyeskedjél, Urunk, ezt a tömjént meg ✠ áldani, és kellemes illatként elfogadni. A mi Urunk, Krisztus által. Amen.

Átveszi a füstölőt a diákonustól és az általános szabályoknak megfelelően megtömjénezi a felajánlott adományokat, e szavakkal:

Ez az általad megáldott tömjénfüst szálljon fel hozzád, Urunk: és szálljon le ránk a te irgalmad.

Majd az oltárt tömjénezi meg, mondván:

Szálljon illatáldozatként szined elé imádságom, Uram, s kezem felemelése legyen olyan, mint az esti áldozat. Tégy, Uram, lakatot szájamra, reteszt ajkam ajtajára, hogy ne térjen szivem gonoszságra és mentegetvén ne mentegessem bünömet.

Miközben a diákonusnak visszaadja a füstölőt, mondja:

Gyujtsa fel bennünk az Ur az ő szeretetének tüzét s az örök szeretet lángját. Amen.

Ezután a diákonus megtömjénezi a papot.
Ezután a pap kezet mos, mondván:

(Zs. 25, 6—12.)

Ártatlanok közt mosom kezemet: és körülveszem oltárodat, Uram.

Hogy halljam a dicséret szavát: és hirdessem minden csodatettedet.

Uram, szeretem házad ékességét: és dicsőséged lakóhelyét.

Istenem, ne veszitsd el a gonoszokkal lelkemet: s a vér embereivel éltemet.

Kiknek kezéhez gonoszság tapad: és jobbjuk telve van megvesztegetéssel.

Én azonban ártatlanságomban járok: ments meg engem, irgalmazz nekem.

Lábam egyenes uton áll: a gyülekezetekben áldalak, Uram.

Dicsőség az Atyának, Fiunak és Szentléleknek.

Miképen volt kezdetben és van most és lesz mindig: mindörökön örökké. Amen.

Gyászmisénél elmarad a Glória "Dicsőség".

Ezután az oltár közepén kissé meghajolva és összetett kezét az oltárra helyezve, mondja:

Fogadd kegyesen, Szentháromság, ezt a felajánlott adományt, melyet neked elhoztunk a mi Urunk Jézus Krisztus szenvedésének, föltámadásának és mennybemenetelének emlékére, a boldogságos és mindenkor Szüz Mária, Keresztelő Szent János, Szent Péter és Pál apostol, ezek és minden szentnek tiszteletére, hogy nekik tiszteletükre, nekünk pedig üdvösségünkre váljék és hogy érettünk közbenjárjanak mennyekben azok, akiknek emlékét üljük a földön. Ugyanazon Krisztus, a mi Urunk által. Amen.

Most megcsókolja az oltárt és a nép felé fordulva kezét kitárja, majd összeteszi és kissé emeltebb hangon mondja:

Imádkozzatok, testvérek, hogy az én áldozatom és a tietek elfogadható legyen a mindenható Atyaisten előtt.

A minister vagy a körülállók felelik, egyébként maga a pap mondja:

Fogadja el az Ur kezedből (kezemből) ezt az áldozatot nevének dicséretére és dicsőségére, a mi javunkra és az egész Anyaszentegyház javára.

A pap halkan mondja: Amen, **azután kitárt kezekkel,** Orémus **nélkül elmondja a kiválasztott adományok feletti imádságokat (secreta). Ezek végeztével, érthető hangon mondja:**

Mindörökön örökké.

M. Amen.

Aztán a kezét az oltárra helyezi és mondja:

P. Az Ur legyen veletek.
M. És a te lelkeddel.

Kezét felemeli:

P. Emeljük fel szivünket.
M. Felemeltük az Urhoz.

Kezét összetéve és fejét meghajtva mondja:

P. Adjunk hálát Urunk Istenünknek.
M. Méltó és igazságos.

Ezután kitárt kezekkel elmondja a megfelelő prefációt s utána a Sanctust **(lásd prefáció után).**

A szent Keresztről való prefáció

Valóban méltó és igazságos, illő és üdvösséges, hogy mi neked mindenkor és mindenhol hálát adjunk, szentséges Ur, mindenható Atya, örök Isten, ki Krisztus keresztje által az emberiség üdvösségét megalapitottad, hogy ahonnan a halál származott, onnan élet támadjon, és aki a fán győzött, a fán győzessék le a mi Urunk Krisztus által, aki által dicsérik fölségedet az angyalok, imádják az uralkodók, félik a hatalmasságok meg az egek és az egek erői és a boldog szeráfok egyesült dicsérettel magasztalnak és engedd meg, hogy velük egyesitve a mi szózatunkat, alázatos megvallással mondjuk:

Husvéti prefáció

Valóban méltó és igazságos, illő és üdvösséges, hogy téged, Urunk, mindenkor, de különösen ezen a napon (Nagyszombaton: éjjelen) ünnepélyesebben magasztaljunk, amelyen a mi husvéti bárányunk, Krisztus feláldoztatott;

mert ő az igazi bárány, ki elveszi a világ bűneit, ki halálával megsemmisitette a mi (örök) halálunkat és feltámadásával az életet visszaszerezte; ezért az angyalokkal és főangyalokkal, a trónálló és uralkodó égiekkel és a mennyei seregnek egész csapatával dicsőséged himnuszát énekeljük, szünet nélkül zengve:

A prefáció után kezét összetéve, meghajolva, a Benedictus-nál felegyenesedve és magára keresztet vetve mondja:

Szent, szent, szent a seregek Ura, Istene. Tele van az ég és a föld a te dicséreteddel. Hozsánna a magasságban. Áldott, ki az Ur nevében jön. Hozsánna a magasságban.

A Szentmise Kánonja

A prefáció befejeztével a pap kitárt karját kissé felemeli és utána kezét összeteszi; közben szemét az égre emeli, de azonnal lesüti és az oltár előtt mélyen meghajolva, kezét az oltárra téve mondja tovább az eucharisztikus imádságot.

Téged ezért, legkegyesebb Atya, Jézus Krisztus, a te Fiad s a mi Urunk nevében esedezve kérünk, (megcsókolja az oltárt és melle előtt összetett kézzel mondja:) hogy fogadd el és áldd meg (Háromszor keresztet vet a kehely és az ostya felett egyszerre és mondja:) ezeket az ✠ ajándékokat, ezeket az ✠ adományokat, ezeket a ✠ szent és sérthetetlen áldozati tárgyakat, (Kitárt karokkal folytatja:) melyeket főképen a katolikus Anyaszentegyházadért neked bemutatunk, hogy azt az egész világon békében és egységben megőrizni, megtartani és kormányozni méltóztassál a te szolgáddal: N. pápánkkal és N. püspökünkkel * és a katolikus apostoli hit minden igaz követőivel együtt.

Megemlékezés az élőkről:

Emlékezzél meg, Urunk, szolgáidról és szolgálóidról: N. N.-ről. (Összeteszi a kezét és kissé imádkozik azokért, akikért imádkozni szándékozik, utána kitárt karokkal folytatja:) és minden itt jelenlévőről kiknek hitét ismered és áldozatos lelkét tudod, kikért neked bemutatjuk, vagy akik neked bemutatják ezt a dicsőitő áldozatot magukért és minden hozzájuk tartozókért, lelkük váltságára, (lelki) üdvösségük, (testi) jólétük reményében és felajánlják neked, örök, élő és igaz Istennek áldozati adományaikat.

A szent cselekedet közben:

A szentek egyességében mindenekelőtt tisztelettel megemlékezünk a dicsőséges, mindenkoron Szüz Máriáról, Jézus Krisztusnak, Istenünknek és Urunknak szülőanyjáról,

---

Nagyszombaton és Husvétvasárnap (Nagycsütörtökön a maga helyén jelölt módon):

A szentek egyességében a mi Urunk Jézus Krisztus feltámadásának szentséges napját (éjszakáját) ünnepelve, mindenekelőtt tisztelettel megemlékezünk a dicsőséges, mindenkoron Szüz Máriáról, ugyanazon Jézus Krisztusnak, Istenünknek és Urunknak szülőanyjáról,

---

ugyszintén boldog apostolaid és vértanuidról, Péter és Pál, András, Jakab, János, Tamás, Jakab, Fülöp, Bertalan, Máté, Simon és Tádéról; Linus, Klétus, Kelemen, Xistus, Kornél, Ciprián, Lőrinc, Krisogonus, János és Pálról, Kozma és Damjánról és minden szentedről; az ő érdemeikre és esedezéseikre add, hogy pártfogó segitséged mindenben megerősitsen minket. (Összeteszi kezeit.) Ugyanazon Krisztus, a mi Urunk által. Amen.

Kezét az adományok fölé teszi és mondja:

Szolgáidnak tehát és egyszersmind egész családodnak ezt az áldozatát,

Nagyszombaton és Husvétvasárnap még hozzáadjuk:

melyet felajánlunk neked azokért is, akiket a vizből és Szentlélekből ujjáteremteni kegyeskedtél, megadva nekik minden bünök bocsánatát,

kérünk, Urunk, fogadd megengesztelődötten és napjainkat intézd a te békédben: ragadj ki minket az örök kárhozatból és sorozz választottaid seregébe. (Összeteszi kezeit.) A mi Urunk Krisztus által. Amen.

Ezt az adományt kérünk, Isten, tedd mindenben (Háromszor keresztet vet az adományokra.) ✠ áldottá, ✠ tulajdonoddá, ✠ érvényessé, szellemivé és elfogadhatóvá: (Egy keresztet vet az ostyára) hogy számunkra szeretett Fiadnak, a mi Urunknak Jézus Krisztusnak tes ✠ tévé, (és egy keresztet vet a kehelyre) és vé ✠ révé váljék. (Kezét összeteszi.)

Ki szenvedésének előestéjén, (Megfogja az ostyát) szent és tiszteletreméltó kezébe vette a kenyeret, (Szemét az égre emeli,) fölemelte szemét az égre hozzád, Isten, mindenható Atyjához, (Fejet hajt,) neked hálát adva (Keresztet vet az ostyára,) meg ✠ áldotta, megtörte és tanitványainak adta e szavakkal: Vegyétek és egyetek ebből mindnyájan:

Két kezébe veszi az ostyát hüvelykujjával és mutatóujjával; — az átváltoztatás szavait csendben, tagoltan és figyelmesen mondja el az ostya, illetve ha többet konszekrál, az ostyák felett:

MERT EZ AZ ÉN TESTEM

E szavak kimondása után az átváltoztatott Ostya imádására térdet hajt; felkel, felmutatja a népnek (az rátekint!), leteszi a korporáléra és imádással ismét térdet hajt. Ettől kezdve a mutató- és hüvelykujját nem veszi szét csak amikor az Ostyához nyul, egészen addig, amig le nem mossa ujjait. Ezután leveszi a fedőt a kehelyről és mondja:

Hasonló módon, miután megvacsoráltak, (Két kezébe fogja a kelyhet,) ezt a drága kelyhet is szent és tiszteletre-

méltó kezébe vette: ugyancsak (Fejet hajt,) hálát adva neked, (Baljával a kelyhet tartja, jobbjával keresztet vet föléje,) meg ✠ áldotta és odaadta tanitványainak e szavakkal: Vegyétek és igyatok belőle mindnyájan:

Most mondja az átváltoztatás szavait a kehely felett, figyelmesen, folyamatosan és csendben, közben a kelyhet kissé felemelve tartja.

MERT EZ AZ ÉN VÉREMNEK KELYHE, AZ UJ ÉS ÖRÖK SZÖVETSÉGÉ, A HITNEK MISZTÉRIUMA, MELY ÉRETTETEK ÉS SOKAKÉRT KIONTATIK A BŰNÖK BOCSÁNATÁRA.

Ezen szavak kimondása után leteszi a kelyhet a korporáléra és csendben mondja:

Valahányszor ezt cselekszitek, az én emlékezetemre cselekedjétek.

Imádásul térdet hajt; felkel, felmutatja a népnek (az rátekint!), leteszi, befödi és imádásul ismét térdet hajt. Azután kitárt kezekkel mondja:

Ime ezért megemlékezünk. Urunk, mi a te szolgád és egyszersmind a te szent néped is, ugyanazon Krisztusnak, a te Fiadnak, a mi Urunknak boldog szenvedéséről, ugyanigy halottaiból való feltámadásáról, valamint dicsőséges mennybemeneteléről is: és bemutatjuk magasztos ajándékaidból és adományaidból (Összeteszi kezét és háromszor keresztet vet az Ostyára és kehelyre együtt e szavakkal:) ezt a szent ✠ áldozatot, ezt a szeplőtelen ✠ áldozatot, (Egyszer keresztet vet az Ostyára e szavakkal:) az örök élet szent ✠ kenyerét, (és egyszer a kehelyre e szavakkal:) és az örök üdvösség ✠ kelyhét.

Kitárt kezekkel folytatja:

Tekints ezekre kegyesen irgalmas és derüs tekintettel: és fogadd el, mint ahogy kegyesen elfogadtad igaz szolgádnak, Ábelnek ajándékait, és ősatyánknak, Ábrahám-

nak áldozatát: és azt a szent és szeplőtelen áldozatot, melyet Melkizedek, a te főpapod mutatott be neked.

Mélyen meghajol és összetett kezeit az oltárra téve mondja:

Esdve kérünk, mindenható Isten: parancsold meg, hogy ezt (az adományt) szent angyalod keze mennyei oltárodra vigye, isteni Fölséged szine elé: hogy ahányan csak (Megcsókolja az oltárt,) résztveszünk ez oltár áldozatában és Fiadnak szentséges (Kezét összeteszi és keresztet vet egyszer az Ostyára és egyszer a kehelyre,) tes ✠ tét és vé ✠ rét magunkhoz vesszük, (Magára is keresztet vet e szavakkal:) minden mennyei áldással és kegyelemmel elteljünk. (Kezeit összeteszi.) Ugyanazon Krisztus, a mi Urunk által. Amen.

Megemlékezés a holtakról.

Emlékezzél meg, Urunk, N. N. szolgáidról és szolgálóidról, kik előttünk mentek hozzád a hit jelével és a béke álmát alusszák.

Kezét összeteszi és egy kissé imádkozik azokért a halottakért, akikért imádkozni szándékozott, majd kitárt kezekkel folytatja:

Ezeknek, Urunk, és minden Krisztusban elhunyt hivőnek add meg, kérünk, az enyhülés, világosság és béke helyét. (Kezét összeteszi és fejet hajt.) Ugyanazon Krisztus, a mi Urunk által. Amen.

Jobbkezével mellét megüti és kissé emeltebb hangon mondja:

Nekünk is, bünös (Kitárja kezét, mint előbb és csendben folytatja:) szolgáidnak, kik irgalmad bőségében bizakodunk, juttass kegyesen némi részt és közösséget szent apostolaiddal és vértanuiddal: János, István, Mátyás, Barnabás (apostolokkal), Ignác, Sándor, Marcellin, Péter Felicitász, Perpétua, Ágota, Luca, Ágnes, Cecilia, Aanasztázia (vértanukkal) és minden szenteddel és kérünk, hogy ha nem is mint érdemeink jutalmazója, hanem mint a bünbocsánat adója, bocsáss be az ő társaságukba. (Kezét összeteszi.) Krisztus Urunk által.

Ki által mind e jókat, Urunk, mindig alkotod, (Keresztet vet az Ostyára és kehelyre egyszerre e szavakkal:) megszen ✠ teled, élte ✠ ted, meg ✠ áldod és nekünk adod.

Lefedi a kelyhet, térdet hajt, az Ostyát hüvelykujjával és mutatóujjával megfogja; baljával ezután a kelyhet tartja és jobbjával a kehely egyik szélétől a másikig keresztet vet az Ostyával e szavakkal:

Ál ✠ tala, és Ve ✠ le, és Ben ✠ ne (Most magával az Ostyával két keresztet vet a kehely és maga között e szavakkal:) van neked mindenható ✠ Atyaisten a Szent ✠ lélekkel egyetemben, (Felemeli kissé a kelyhet az ostyával együtt és mondja:) minden tiszteleted és dicsőséged.

Leteszi az Ostyát, a kelyhet befödi, térdet hajt, felkel és érthető hangon mondja vagy énekeli:

Mindörökön örökké.

M. Amen.

Kezét összeteszi:

Könyörögjünk. Üdvös parancsolatok késztetésére és isteni tanitással kioktatva merjük imádkozni:

Kezét kitárja.

Miatyánk, ki vagy a mennyekben: szenteltessék meg a te neved: jöjjön el a te országod: legyen meg a te akaratod, miképen mennyben, azonképen itt a földön is. Mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma: és bocsásd meg a mi vétkeinket, miképen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek: és ne vigy minket a kisértésbe.

M. De szabadits meg a gonosztól.

A pap csendben mondja: Amen.

Azután jobbkezének mutató- és középső ujjával megfogja a paténát, felállitva az oltáron tartja és csendben mondja:

Szabadits meg minket, kérünk Urunk, minden mult, jelen és jövő bajtól: a boldogságos és dicsőséges, mindenkor Szüz Máriának, az Isten anyjának, Szent Péter

és Pál, meg András apostolaidnak, meg minden szentnek közbenjárására, (Keresztet vet a paténával magára.) adj kegyesen békét napjainkban: (Megcsókolja a patént,) hogy irgalmad segitségével a büntől mindig mentek és minden háboritástól biztosak legyünk.

A patént az Ostya alá csusztatja, leveszi a fedőt a kehelyről, térdet hajt, felkel, veszi az Ostyát és azt a kehely fölött tartva mindkét kezével, középen kettétöri e szavakkal:

Ugyanazon a mi Urunk, Jézus Krisztus, a te Fiad által.

Azt a felét, amelyet jobbkezében tart, leteszi a paténára. Azután a másik részből, mely baljában maradt, letör egy részt e szavakkal:

Ki veled él és uralkodik a Szentlélekkel egyetemben, Isten.

A balkezében tartott felét az Ostyának odateszi a paténára, a másik féldarab mellé; a kis részt pedig jobbjában a kehely felett tartja, melyet a csésze alatt, a gombnál tart és érthető hangon mondja vagy énekli:

Mindörökön örökké.
M. Amen.

Magával a partikulával háromszor keresztet vet a kehely felett e szavakkal:

Az Ur ✠ békéje legyen ✠ mindenkor vele ✠ tek.
M. És a te lelkeddel.

A kis részecskét beleejti a kehelybe, csendben mondva:

A mi Urunk Jézus Krisztus testének és vérének ez az egyesitése és megszentelése váljék nekünk, kik azt magunkhoz vesszük, az örök életre. Amen.

Befedi a kelyhet, térdet hajt, felkel és a Szentség fölé hajol összetett kezekkel és mellét háromszor megütve, érthető hangon mondja:

Isten Báránya, ki elveszed a világ büneit, irgalmazz nekünk.

Isten Báránya, ki elveszed a világ bűneit, irgalmazz nekünk.

Isten Báránya, ki elveszed a világ bűneit, adj békét nekünk.

Nagycsütörtökön az esti szentmisében harmadszor is így mondjuk:

Isten Báránya, ki elveszed a világ bűneit: irgalmazz nekünk.

Husvét vigiliáján elmarad az Agnus Dei.

Nagycsütörtökön az esti misében, és a Husvét vigiliáján elmarad a békecsók és az első könyörgés:

Ezután összetett kezeit az oltárra teszi és meghajolva, csendben mondja a következő imádságokat:

Uram, Jézus Krisztus, ki azt mondottad apostolaidnak: Békét adok nektek, az én békémet adom nektek: ne tekintsd az én vétkeimet, hanem Anyaszentegyházad hitét: és azt jóakaratod szerint tartsd meg békében és egységben: Ki élsz és uralkodol, mint Isten, mindörökön örökké. Amen.

Ha van békecsókadás, akkor a pap megcsókolja az oltárt és a békét átadva mondja:

Béke veled.

D. És a te lelkeddel.

Uram, Jézus Krisztus, az élő Isten Fia, ki az Atya akaratából a Szentlélek közreműködésével halálod által a világnak életet adtál: szabadits meg engem ezen szentséges tested és véred által minden gonoszságomtól és minden rossztól: add, hogy parancsaidhoz mindig ragaszkodjam és ne engedd, hogy valaha elszakadjam tőled: Ki ugyanazon Atyaistennel és a Szentlélekkel élsz és uralkodol, Isten, örökön örökké. Amen.

Testednek vétele, Uram, Jézus Krisztus, melyet én, méltatlan, magamhoz venni bátorkodom, ne váljék ítéletemre és kárhozatomra, hanem kegyességed szerint szolgáljon lelkem és testem oltalmára és gyógyulására:

Ki élsz és uralkodol az Atyaistennel és a Szentlélekkel egyetemben, Isten, mindörökön örökké. Amen.

Térdet hajt, felkel és mondja:

A mennyei kenyeret veszem magamhoz és az Ur nevét hivom segitségül.

Most kissé meghajolva, az Ostya mindkét részét balkezének hüvelyk- és mutatóujjával megfogja, azután a paténát ugyancsak balkezének mutató- és középső ujja közé veszi, jobbjával háromszor megüti mellét és kissé emeltebb hangon háromszor mondja áldozatra készen és alázatosan:

Uram, nem vagyok méltó, (És csendben folytatja:) hogy hajlékomba jöjj: hanem csak egy szóval mondd és meggyógyul az én lelkem.

Ezután az Ostyával a paténa fölött keresztet vet maga előtt és mondja:

A mi Urunk Jézus Krisztus vére őrizze meg lelkemet az örök életre.

Amen.

Meghajolva tisztelettel magához veszi az Ostya mindkét részét: majd ennek vétele után leteszi a paténát a korporáléra és felemelkedve, kezét összetszi és kissé elmerül az Oltáriszentség imádásában. Azután leveszi a fedőt a kehelyről, térdet hajt, összegyüjti a töredékeket, ha vannak, letörli a paténát a kehely felett, közben mondja:

Mit adjak az Urnak viszonzásul mindazért, amit nekem adott? Az üdvösség kelyhét veszem és az Ur nevét hivom segitségül: dicsérve hivom az Urat és megszabadulok ellenségeimtől.

Megfogja a kelyhet jobbkezével, azzal keresztet vet maga előtt és mondja:

A mi Urunk Jézus Krisztus teste őrizze meg lelkemet az örök életre.

Amen.

És baljával a paténát a kehely alá tartva, tisztelettel magához veszi a szent Vért teljesen a beleejtett Ostyarészecskével együtt. Ennek vétele után, ha vannak áldozók, azokat megáldoztatja, mielőtt purifikálna. Azután mondja:

Amit szándékkal magunkhoz vettünk, Urunk, fogadjuk azt tiszta szivbe: és a földi adomány váljék számunkra az örökkévalóság eszközlőjévé.

Közben odanyujtja a kelyhet a ministernek, aki kevés bort tölt és ezzel a pap purifikál; azután folytatja:

Tested, Urunk, mit magamhoz vettem, és véred, mit ittam, hassa át bensőmet: és add, hogy ne maradjon bennem a bünnek semmi foltja, miután a tiszta és szent misztériumok megujitottak: Ki élsz és uralkodol mindörökön örökké. Amen.

Leöbliti és megtörli ujjait; a kehely tartalmát magához veszi; megtörli száját és a kelyhet, összehajtja a korporálét, letakarja és az oltár közepére teszi a kelyhet ugy, mint előbb volt; azután elolvassa az áldozásra való éneket (Communio), majd az áldozás utáni imádságokat (Postcommunio).

Az utolsó áldozás utáni imádság elmondása után következik:

P. Az Ur legyen veletek.
M. És a te lelkeddel.

Majd a misének megfelelően mondja:

Vagy (a nép felé fordulva) Menjetek, itt az elbocsátás.

Vagy (az oltár felé fordulva) Mondjunk áldást az Urnak.

M. Hála legyen Istennek.

A gyászmisében szintén az oltár felé fordulva mondja:

P. Békességben nyugodjanak.
M. Amen.

Ennek elmondása után a pap az oltár közepén meghajolva és összetett kezét az oltárra téve csendben mondja:

Legyen tetszésedre, Szentháromság, hódoló szolgálatom és add, hogy az áldozat, melyet Fölséged szine előtt én, méltatlan, bemutattam, neked kedves legyen: nekem pedig és mindazoknak, kikért azt bemutattam, irgalmadból engesztelést szerezzen. A mi Urunk Krisztus által. Amen.

Nagycsütörtökön az esti ünnepélyes, vagy énekes mise ezzel véget ér: áldás és utolsó evangélium elmarad.

Azután megcsókolja az oltárt és szemét az égre emeli, kezét kitárja, felemeli és összeteszi, fejét a kereszt felé meghajtja és mondja:

Áldjon meg titeket a mindenható Isten,

és a nép felé fordulva, azt egy keresztvetéssel megáldja, mondván:

az Atya, a Fiu és ✠ a Szentlélek.

M. Amen.

A főpapi misében három keresztvetéssel van az áldás.

Azután a pap az evangélium oldalán összetett kezekkel mondja:

P. Az Ur legyen veletek.

M. És a te lelkeddel.

És megjelöli a kereszt jelével először az oltárt, vagy a könyvet, azután magamagát, homlokán, ajkán és mellén és mondja:

✠ A szent evangélium kezdete Szent János szerint.

M. Dicsőség neked, Urunk.

Összetett kezekkel folytatja:

Kezdetben volt az Ige, és az Ige Istennél volt és Isten volt az Ige. Ez volt kezdetben az Istennél. Mindenek ő általa lettek, és nála nélkül semmi sem lett, ami lett. Őbenne élet volt és az élet volt az emberek világossága. És a világosság a sötétségben világit, de a sötétség azt föl nem fogta. Vala egy ember, Istentől küldetve, kinek neve volt János. Ez tanuságul jöve, hogy tanuskodjék a világosságról, hogy mindenki higyjen ő általa. Nem

volt ő a világosság, hanem hogy tanuságot tegyen a világosságról. Az igazi világosság volt, mely megvilágosit minden világrajövő embert. A világban vala, és a világ őáltala lett, és a világ őt meg nem ismeré. Tulajdonába jöve, de övéi őt be nem fogadák. Mindazoknak pedig, kik befogadák, hatalmat ada, hogy Isten gyermekeivé legyenek, azoknak, kik hisznek az ő nevében, kik nem a vérből, sem a test ösztönéből, sem nem a férfi indulatjából, hanem Istenből születtek. (Térdet hajt e szavakkal:) És az Ige testté lőn, és miköztünk lakozék. (És felkelve folytatja:) és láták az ő dicsőségét, mint az Atya egyszülöttének dicsőségét, ki tele volt malaszttal és igazsággal.

M. Istennek legyen hála.

VIRÁGVASÁRNAP

I. Az ünnepélyes pálma-körmenet Krisztus Király tiszteletére

1. A pálmaágak vagy barkák szentelése

A pálma-, vagy az egyéb, helyenkint szokásos virágvasárnapi ágakat az oltár mellett elhelyezett asztalkára teszik, vagy pedig maguk a hivek tartják kezükben. A piros egyházi ruhákba öltözött papság, a nép felé fordulva, az asztalka mellé áll. Bevezetésül a kar énekli, vagy a pap elmondja a következő antifónát (Máté 21, 9):

Hozsánna Dávid fiának! Áldott, ki az Ur nevében jön! Hozsánna a magasságban!

A pap összetett kézzel mondja:

P. Az Ur legyen veletek!

M. És a te lelkeddel.

Könyörgés. Áldd meg, kérünk, Urunk, ezeket a pálmafa- (vagy olajfa, vagy egyéb fa)ágakat, és tedd, hogy amit ma néped tiszteletedre testileg cselekszik, azt végezze teljes áldozatkészséggel lelkileg, ellenségén győzedelmeskedve s az irgalmasság cselekedeteit kiváltképen szeretve. A mi Urunk Jézus Krisztus által.

M. Amen.

Ekkor a pap előbb háromszor meghinti szenteltvizzel, majd háromszor megtömjénezi az asztalkára helyezett ágakat; ha pedig az ágak

a hivek kezében vannak, akkor vagy csak az áldoztatórácstól, vagy a templomon végig haladva hinti és tömjénezi meg őket.

2. Az ágak szétosztása

Ezután kiosztják a pálmát előbb a papság, majd a nép között, a helyi szokásoknak megfelelően. Közben a kar a következő antifónákat énekli:

1. Antifóna. A zsidók gyermekei olajágakat hordozva mentek az Ur elé, ujjongván és mondván: "Hozsánna a magasságban."

23. Zsoltár (1—2 és 7—10)

Az Uré a föld s ami azt betölti,
A földkerekség és minden lakója.
Mert a tengerek fölé ő alapitotta,
S a folyók fölé ő állitotta.

Az 1. Antifóna ismétlése.

Táruljatok fel, hatalmas kapuk,
Táruljatok fel, örök kapuk,
Hadd vonuljon be a dicsőség királya!
"Ki az a dicsőség királya?"
"Az erős és hatalmas Ur, A harcban hatalmas Ur."

Az 1. Antifóna ismétlése.

Táruljatok fel, hatalmas kapuk,
Táruljatok fel, örök kapuk,
Hadd vonuljon be a dicsőség királya!
"Ki az a dicsőség királya?"
"A seregek Ura, Ő a dicsőség királya".

Az 1. Antifóna ismétlése.

Dicsőség az Atyának, és Fiunak, és Szentlélek Istennek,
Miképen kezdetben volt, most és mindenkor,
és mindörökön örökké. Amen.

Az 1. Antifóna ismétlése.

2. Antifóna. A zsidók gyermekei ruháikat teritették az utra s kiáltozták, mondván: "Hozsánna Dávid fiának. Áldott, ki az Ur nevében jön!"

46. Zsoltár

Tapsoljatok mindnyájan, nemzetek,
Örvendezzetek ujjongó szóval az Istennek.
Mert az Ur felséges, rettenetes,
Hatalmas királya ő az egész földnek.

A 2. Antifóna ismétlése.

Alánk vetette a népeket,
Lábunk alá a nemzeteket.
Kiszemelte nekünk örökségét,
Jákob ékességét, melyben kedvét leli.

A 2. Antifóna ismétlése.

Ujjongás között felvonul az Isten,
Harsonazengés között az Ur.
Zengedezzetek Istenünknek, zengedezzetek,
Zengedezzetek királyunknak, zengedezzetek.

A 2. Antifóna ismétlése.

Mert királya az Isten az egész földnek,
Zengedezzetek bölcseséggel.
Uralkodik az Isten a nemzeteken,
S ül szent trónusán az Isten.

A 2. Antifóna ismétlése.

Egybegyülnek a népek fejedelmei
Ábrahám Istenéhez,
Mert Istenéi a föld erősei,
S Ő igen fenséges.

A 2. Antifóna ismétlése.

Dicsőség az Atyának, és Fiunak, és Szentlélek Istennek.
Miképen kezdetben volt, most és mindenkor, és mindörökön örökké. Amen.

A 2. Antifóna ismétlése.

Ha a szövegből nem futja az ágak szétosztásának egész idejére, az éneket elölről kezdjük, s az osztás befejeztével, Glória Patri (Dicsőség az Atyának) kezdetü imával befejezzük.

3. Evangélium-olvasás

Az ágak szétosztása után, elviszik az asztalkát, a pap kezet mos, felmegy az oltár közepére, megcsókolja, s a szokásos módon, tömjént hint a füstölőbe. Majd a misében szokásos módon, vagy őmaga, vagy ha a papság ünnepélyesen segédkezik neki, a szerpap, a következő evangéliumi szakaszt énekli:

✠ *A SZENT EVANGÉLIUM SZAKASZA Szent Máté szerint (21, 1-9). Az időben mikor Jézus Jeruzsálemhez közeledve Betfagéba, az Olajfák hegyéhez ért, elküldött két tanitványt ezzel a megbizatással: "Menjetek a szemközti faluba. Találtok ott egy megkötött szamarat s vele csikaját. Oldjátok el s vezessétek ide. Ha valaki bármit is szólna, mondjátok, hogy az Urnak szüksége van rá, erre mindjárt elengedi." Igy kellett teljesülnie a próféta jövendölésének:*

"Mondjátok meg Sion leányának:
Nézd, királyod vonul be hozzád,
Szerényen, szamárháton,
Teherhordó állat csikaján."

A tanitványok elmentek és ugy tettek, amint Jézus megparancsolta. Elhozták a szamarat és csikaját, rátették ruhájukat, ő pedig fölült. Sokan a nép közül ruhájukat teritették az utra, mások ágakat törtek a fákról s az utra szórták. Az előtte járó és utána tóduló tömeg igy kiáltozott:

"Hozsanna Dávid fiának!
Áldott, ki az Ur nevében jön!
Hozsanna a magasságban!"

A pap megáldja a könyvet. A szerpap nem tömjénezi meg a papot.

4. Körmenet a megszentelt ágakkal

Ezután kezdődik a körmenet. A pap tömjént tesz a füstölőbe, majd a diákonus, vagy ha ő nincs, maga a pap, a nép felé fordulva mondja: Procedámus in pace. = Induljunk békében! — **A kar felel:** In nómine Christi. Amen. = Krisztus nevében. Amen. — **A körmenet kezdetén a papság és a hivők kezükben viszik az ágakat s a következő antifónákból énekelnek:**

1. Antifóna. A sereg virágokkal és pálmákkal jön a Megváltó elé: s a diadalmas győztesnek illő hódolatot mutat be: a népek az Isten Fiát ajkukkal dicsőitik: és Krisztus dicséretére az egekig felhangzanak a szavak: "Hozsánna"!

2. Antifóna. Az angyalokkal és a gyermekekkel egyesüljünk mi is, hivek, és kiáltsuk a halál legyőzőjének: "Hozsánna a magasságban!"

3. Antifóna. A nagy sokaság, mely az ünnepre egybegyült, az Urnak kiáltott: "Áldott, aki az Ur nevében jön: "Hozsánna a magasságban!"

4. Antifóna. (Lk. 19, 37 és 38.) A nagy sereg tanitvány örömében áldani kezdte Istent azért a sok csodatettért, amelynek tanuja volt. Nagy szóval kiáltották: "Áldott legyen a király, ki az Ur nevében jön; békesség a földön, dicsőség a mennyben!"

A körmenet alatt a következő himnuszt énekeljük. Ha lehet, a nép énekelje az első ismétlőverset (az énekkar latinul énekli a himnuszt):

Kórus: Dicséret és tisztelet és öröm neked Krisztus, Király, Megváltó, kinek jámbor hozsánnát énekeltek a gyermekek.

Mind: Dicséret és tisztelet és öröm neked Krisztus, Király, Megváltó, kinek jámbor hozsánnát énekeltek a gyermekek.

Kórus: Izrael királya és Dávid sarja te vagy, aki, áldott királyunk, az Ur nevében jöttél.

Mind: Dicséret és tisztelet és öröm neked Krisztus, Király, Megváltó, kinek jámbor hozsánnát énekeltek a gyermekek.

Kórus: Téged az angyali kar dicsérve magasztal az égben, s velük az ember, és minden teremtmény a földön.

Mind: Dicséret és tisztelet és öröm neked Krisztus, Király, Megváltó, kinek jámbor hozsánnát énekeltek a gyermekek.

Kórus: A zsidó nép pálmát szórt utad elébe, mi imádságot, fogadalmat és himnuszt hozunk, ime, neked.

Mind: Dicséret és tisztelet és öröm neked Krisztus, Király, Megváltó, kinek jámbor hozsánnát énekeltek a gyermekek.

Kórus: Azok neked, a szenvedésre készülőnek adtak dicsérő hódolatot: mi neked, az uralkodónak zengjük, ime, énekünket.

Mind: Dicséret és tisztelet és öröm neked Krisztus, Király, Megváltó, kinek jámbor hozsánnát énekeltek a gyermekek.

Kórus: Azok tetszettek neked: tessék a mi hódolatunk is, jóságos király, kegyes király, kinél a jó mindig tetszésre talál.

Mind: Dicséret és tisztelet és öröm neked Krisztus, Király, Megváltó, kinek jámbor hozsánnát énekeltek a gyermekek.

5. Antifóna. Mindenki áldja nevedet, és mondja: "Áldott, ki az Ur nevében jön: Hozsánna a magasságban!"

147. Zsoltár

Dicsérd az Urat, Jeruzsálem,
Dicsérd Sion, Istenedet,

Mert ő erőssé teszi kapuid zárait,
Megáldja benned fiaidat.

Békességet ad határaidnak,
És kövér buzával jóllakat.

Elküldi szavát a földre,
Gyorsan fut az ő beszéde;
Olyan havat ad, mint a gyapju,
És szétszórja a zuzmarát, mint a hamut.
Hullatja, mint a morzsát, jegét,
Ki állhatja ki hidegét?
De ha elküldi igéjét, felolvasztja őket,
Szelének fuvallatára folyni kezdenek a vizek.
Közli Jákobbal igéjét,
Izraellel törvényeit és végzéseit.
Nem tett igy semmi más nemzettel,
Nem ismertette meg őket rendeleteivel.

Ant. (Ism.) Mindenki áldja nevedet, és mondja: "Áldott, ki az Ur nevében jön: Hozsánna a magasságban!"

6. Antifóna. Diszes pálmaágakkal borulunk az érkező Ur elé: himnuszokat és énekeket zengve megyünk eléje, dicsérjük őt és mondjuk: "Áldott az Ur!"

7. Antifóna. Üdvözlégy, Királyunk, Dávid fia, világ Megváltója, Rólad jövendölték a próféták, hogy Izrael háza szabaditójaként jössz. Mert téged üdvöthozó áldozatul küldött az Atya a világra; a világ kezdetétől mind a mai napig téged vártak mind a szentek: "Hozsánna Dávid fiának. Áldott, ki az Ur nevében jön. Hozsánna a magasságban!"

Mi sem áll utjában annak, hogy a hivek a Christus vincit kezdetü himnuszt, vagy más Krisztus Király-éneket zengjenek.

Amikor a körmenet a templomba érkezik s a pap végigvonul a templom hajóján, énekeljük az utolsó antifónát.

8. Antifóna. Bemenvén az Ur a szent városba, a zsidók gyermekei a jövő feltámadást hirdetvén előre,
Pálmaágakat tartva, kiálták:
"Hozsánna a magasságban!"
Midőn meghallotta a nép, hogy Jézus Jeruzsálembe jön, kimenének elébe.
Pálmaágakat tartva, kiálták:

"Hozsánna a magasságban!"

A körmenet végén, a pap felmegy az oltár közepére, s a nép felé fordulva, összetett kézzel, a következő könyörgést mondja:

P. Az Ur veletek.

Mind M. És a te lelkeddel.

Könyörögjünk. Uram Jézus Krisztus, Királyunk és Megváltónk, akinek tiszteletére, ezekkel az ágakkal kezünkben, ünnepi dicséretet zengedeztünk; engedd kegyesen; hogy ahová ezeket az ágakat elviszik, áldásod kegyelme szálljon, és az ördögök bármily gonoszságát és csalfaságát legyőzve oltalmazza meg jobbod azokat, akiket megváltottál. Ki élsz és uralkodol, stb. Amen.

Most a papság lila szinü miseruhát ölt s megkezdi a szentmisét. A passió alatt nem tartjuk kezünkben az ágakat.

II. A Szentmise

(A szentmise rendjét lásd 5. oldal.)

Ha pálmakörmenet előzi meg a szentmisét, a pap elhagyja a lépcsőimát és a közgyónást s egyenest az oltár közepére megy, megcsókolja az oltárt, ünnepélyes nagymisén megtömjénezi a szokásos módon, s a bevonulási éneket (Introitus) mondja.

Bevonulásra. (Zs. 21, 20, 22.) Uram, ne vond meg tőlem segitségedet, figyelj reám és oltalmazz meg engem: szabadits meg az oroszlán torkából, engem, a megalázottat, a bölény szarvától. (Zs. u. a. 2.) Istenem, Istenem, tekints reám: miért hagytál el engem? távol van szabadulásomtól hangos jajveszékelésem. Uram.

Könyörgés. Mindenható örök Isten, ki az emberi nem számára, az alázatosság követendő példájaként megengedted, hogy Üdvözitőnk testet öltsön és kereszthalált

haljon: engedd meg kegyesen, hogy az ő béketürését követhessük és igy feltámadásának részesei lehessünk. Ugyanazon a mi Urunk.

Több könyörgés ma nincs.

SZENTLECKE Szent Pál apostolnak a filippiekhez irt leveléből (2, 5-11). Testvérek: Ugyanaz a lelkület legyen bennetek, amely Krisztus Jézusban volt. Ő, isteni mivoltában nem tartotta Istennel való egyenlőségét olyan dolognak, amihez föltétlenül ragaszkodjék, hanem szolgai alakot fölvéve kiüresitette önmagát és hasonló lett az emberekhez. Külsejét tekintve olyan volt, mint egy ember; megalázta magát és engedelmes lett mindhalálig, mégpedig a kereszthalálig. Ezért Isten fölmagasztalta és minden mást fölülmuló nevet adott neki: Jézus nevére hajoljon meg minden térd a mennyben, a földön és az alvilágban, s minden nyelv hirdesse az Atyaisten dicsőségére, hogy Jézus Krisztus az Ur.

Átvonulásra. (Zs. 72, 24, 1—3.) Te megfogtad jobbomat, tanácsoddal vezetsz, s aztán dicsőségre emelsz. — Mily jó az Isten Izraelhez, azokhoz, kik igazszivüek. Az én lábam mégis majdnem megingott, lépésem majdnem megtántorodott, mert elfogott a gonoszokkal szemben az irigység, amikor láttam a bünösök jólétét.

Böjti ének. (Zsolt. 21, 2—9, 18, 19, 22, 24, 32.) Istenem, tekints reám: miért hagytál el engem? — Távol van szabadulásomtól hangos jajveszékelésem. — Én Istenem, kiáltok nappal, de te nem hallgatsz meg, kiáltok éjjel is és nyugtot nem találok. — Te pedig ott lakol a szent helyen és Izrael dicsér téged. — Benned biztak atyáink biztak és te megszabaditottad őket. — Hozzád kiáltottak és megszabadultak, benned biztak és meg nem szégyenültek. — Én azonban féreg vagyok, nem ember, embereknek csufja, népnek utálata. — Aki csak lát, mind

gunyt üz belőlem, félrehuzza ajkát, fejét csóválgatja. — Az Urban bizott, mentse meg őt, szabaditsa meg, ha kedvét leli benne. — Néznek rám, bámulnak engem: szétosztották egymás között ruhámat, és köntösömre sorsot vetettek. — Szabadits meg az oroszlán torkából, engem, a megalázottat, a bölény szarvától. — Ti, kik félitek az Urat, dicsérjétek őt, Jákob minden ivadéka, magasztaljátok őt. — Az Urról beszélek az eljövendő nemzedéknek: az ő igazságát fogják hirdetni az egek. — A születendő népnek, mivel az Ur igy cselekedett.

Most Jézus szenvedésének története következik. Ha szerpapok éneklik a passiót, akkor előbb elmondják az evangélium-olvasás előtt szokásos imákat (Munda cor meum), áldást kérnek a paptól (Jube, domne, benedicere), s az evangélium-oldalon elhelyezett könyvállványról olvassák a passiót. Gyertyák nincsenek, nem jelölik meg a könyvet s önmagukat a kereszt jelével. — Ha a pap egyedül olvassa a passiót, akkor előbb, mint az evangéliumnál szokás, elmondja a fönt emlitett imákat, és az evangélium-oldalon olvassa a passiót, a szokásos keresztvetés nélkül.

A MI URUNK JÉZUS KRISZTUS KINSZENVEDÉSE Szent Máté szerint (26, 36-75; 27, 1-54). Az időben Jézus a Getszemáni nevü majorba érkezett tanitványaival. "Üljetek le itt, amig tovább megyek s imádkozom", mondta tanitványainak. Csak Pétert és Zebedeus két fiát vitte magával. Egyszerre csak szomorkodni és gyötrődni kezdett. "Halálosan szomoru a lelkem, mondta nekik, várjatok itt és virrasszatok velem." Kicsit tovább ment és arcra borulva igy imádkozott: "Atyám, ha lehetséges, kerüljön el ez a kehely, de ne ugy legyen, mint én akarom, hanem amint te." Aztán visszament tanitványaihoz, de alva találta őket. Rászólt Péterre: "Igy hát egy órahosszat sem tudtatok virrasztani velem? Virrasszatok és imádkozzatok, hogy kisértésbe ne essetek. A lélek ugyan készséges, a test azonban gyönge."

Másodszor is elvonult és igy imádkozott: "Atyám, ha nem kerülhet el (ez a kehely) a nélkül, hogy ki ne igyam, legyen meg a te akaratod." Mikor visszatért, megint alva találta őket, mert szemük elnehezült. Erre otthagyta őket, ismét elment s harmadszor is ugyanazokkal a szavakkal imádkozott. Aztán visszatért tanitványaihoz és igy szólt: "Aludjatok csak és nyugodjatok! Itt az óra! Az Emberfia bünösök kezébe kerül. Keljetek fel, menjünk! Nézzétek, itt jön, aki elárul engem."

Még beszélt, mikor odaérkezett Judás, egy a tizenkettő közül, s vele a főpapoknak és a nép véneinek megbizásából egy kardokkal és dorongokkal fölszerelt csapat. Az áruló jelben egyezett meg velük: "Akit megcsókolok, mondta, ő az, fogjátok el." Azzal mindjárt Jézushoz lépett: "Üdvözlégy, Mester!" — szólt és megcsókolta. Jézus megkérdezte: "Barátom, miért jöttél?" Erre körülfogták Jézust, kezet emeltek rá és foglyul ejtették. Jézus egyik kisérője kardjához kapott, kirántotta és rásujtva a főpap szolgájára, levágta fülét. Jézus azonban rászólt: "Tedd vissza hüvelyébe kardodat. Mindaz, aki kardot ragad, kard által vész el. Vagy azt gondolod, hogy Atyám nem bocsátana rendelkezésemre rögtön tizenkét ezred angyalnál is többet, ha kérném? De akkor hogyan teljesednék be az Irás, amely szerint ennek igy kell történie?"

A csapatnak pedig abban az órában ezt mondta Jézus: "Mint valami rabló ellen, ugy vonultatok ki kardokkal és dorongokkal, hogy elfogjatok. Naphosszat együtt voltam veletek a templomban és tanitottam, mégsem fogtatok el. Mindez azért történt, hogy beteljesednek a próféták irásai." Erre a tanitványok mind elhagyták őt és elfutottak.

Akik elfogták Jézust, Kaifás főpaphoz hurcolták. Ott gyülekeztek az irástudók és a nép vénei. Péter messziről követte őt a főpap palotájáig. Bement oda és leült a szolgák közé, hogy lássa a dolog végét. A főpapok az egész főtanáccsal együtt hamis bizonyitékot kerestek Jézus ellen, hogy halálra itélhessék. De nem találtak, noha sok hamis tanu jelentkezett. Végre két (hamis tanu) jött s igy szólt: "Ez azt állitotta: Le tudom rontani Isten templomát és három nap alatt fölépitem azt." A főpap erre fölkelt és megkérdezte: "Semmit sem felelsz arra, amivel ezek vádolnak?" Jézus hallgatott. A főpap folytatta: "Esküvel kényszeritlek az élő Istenre: mondd meg, te vagy-e a Messiás, az Isten fia?" "Én vagyok", felelte Jézus. "Mondom azonban nektek: Látni fogjátok egykor, hogy az Emberfia ott ül a Mindenható jobbján és eljön az ég felhőin." A főpap erre megszaggatta ruháját: "Káromkodott!" — kiáltotta. "Mi szükségünk van még tanukra? Most magatok is hallottátok a káromkodást. Mi a véleményetek?" Azok igy kiáltottak: "Méltó a halálra!"

Erre arcul köpdösték és ököllel ütötték, mások pedig arcul verték és azt mondták: "Találd ki, Messiás: ki ütött rád?"

Miközben Péter kinn ült az udvaron, odalépett hozzá egy cselédleány és megjegyezte: "Te is a galileai Jézussal voltál." De ő mindnyájuk hallatára tagadta: "Nem értem, mit beszélsz." Mikor aztán kifelé készült a kapun, meglátta őt egy másik cselédleány és szólt az ottlévőknek: "Ez is a názáreti Jézussal volt." Megint tagadta, most már esküvel: "Nem ismerem azt az embert." Röviddel ezután az ottállók körülfogták Pétert és bizonygatták: "De bizony, közéjük tartozol te is, hiszen kiejtésed is elárul." Erre

már átkozódni és esküdözni kezdett: "Nem ismerem azt az embert!" Akkor mindjárt megszólalt a kakas. Péternek ekkor eszébe jutott Jézus szava: "Mielőtt a kakas szól, háromszor tagadsz meg engem." Kiment és keserves sírásra fakadt.

Mikor megvirradt, a főpapok és a nép vénei tanácsra ültek össze és elhatározták, hogy halálra adják Jézust. Megkötözve elvezették és (Poncius) Pilátus helytartónak adták át.

Mikor Judás, az áruló, látta, hogy elitélték, megbánta tettét és visszavitte a harminc ezüstpénzt a főpapoknak és a véneknek: "Vétkeztem, mondta, elárultam az igaz vért." "Mi közünk hozzá? — válaszolták. A te dolgod." Erre a templomba szórta az ezüstpénzt, aztán elment és fölakasztotta magát. A főpapok fölszedték a pénzt, de ugy vélték: "Nem szabad a templom kincstárába tenni, mert vér dija." Tanácsot tartottak és megvették rajta a fazekas telkét az idegenek temetkezési helyéül. Ezért hivják azt a telket ma is (Hakeldámának, vagyis) vérmezőnek. Igy beteljesedett, amit Jeremiás próféta jövendölt:

"Fogták a harminc ezüstpénzt,
A fölbecsültnek árát,
Kit Izrael fiai becsültek ennyire,
És a fazekas telkéért adták oda.
Igy parancsolta meg nekem az Ur."

Közben Jézust a helytartó elé állitották. A helytartó megkérdezte tőle: "Te vagy a zsidók királya?" "Én vagyok", felelte Jézus. A főpapok és vének vádaskodására azonban semmit sem felelt. Erre Pilátus igy szólt hozzá: "Nem hallod, mi mindennel vádolnak?" De ő egyetlen vádjukra sem felelt. Ez igen meglepte a helytartót.

Szokásban volt, hogy az ünnep napján a helytartó szabadon bocsásson egy rabot a nép kívánsága szerint. Volt akkor egy hírhedt rabjuk, Barabásnak hívták. Pilátus megkérdezte az egybegyülteket: "Mit akartok, kit bocsássak el, Barabást vagy Jézust, akit Krisztusnak mondanak?" Tudta ugyanis, hogy irigységből állították eléje.

Miközben ott ült itélőszékén, felesége azt az üzenetet küldte neki: "Semmi dolgod se legyen azzal az igaz emberrel, ma álmomban sokat szenvedtem miatta."

A főpapok és vének azonban rábeszélték a népet, hogy Barabást kérjék ki, Jézust pedig itéltessék el. A helytartó tehát megkérdezte tőlük: "Mit akartok, melyiket bocsássam el a kettő közül?" "Barabást", kiáltották. Pilátus tovább kérdezte: "Mit tegyek tehát Jézussal, akit Krisztusnak mondanak?" Mindnyájan azt kiáltották: "Keresztre vele!" "Dehát mi rosszat tett?" — kérdezte. Azok még erősebben kiáltották: "Keresztre vele!" Pilátus látta, hogy semmire sem megy, sőt még nagyobb zajongás támad. Vizet hozatott és megmosta kezét a nép előtt: "Artatlan vagyok ez igaznak vérontásában, szólt. A ti dolgotok." Erre az egész nép igy kiáltott: "Vére rajtunk és fiainkon!" Akkor szabadon bocsátotta Barabást, Jézust pedig megostoroztatta és átadta nekik, hogy keresztre feszitsék.

Ezután a helytartó katonái bevitték Jézust a helytartóságra és köréje gyüjtötték az egész csapatot. Levetkőztették és biborszinü köpenyt vetettek rá. Majd tövisből koronát fontak, fejére tették és nádszálat adtak jobb kezébe. Aztán térdethajtva előtte igy gunyolták: "Üdvözlégy, zsidók királya!" Közben leköpdösték és fogva a nádat, fejére vertek.

Miközben igy csufot üztek belőle, levették róla a köpenyt és saját ruháit adták rá. Azután elvezették, hogy keresztre feszitsék.

Miközben kifelé vonultak, találkoztak egy Simon nevü cirenei emberrel. Ezt kényszeritették, hogy vigye a keresztet. Eljutottak arra a helyre, melynek Golgota, vagyis Koponyahely a neve. Ott epével kevert bort adtak neki inni. De mikor megizlelte, nem akarta meginni. Azután keresztre feszitették és sorshuzással megosztoztak ruháin. (Igy beteljesedett, amit a próféta jövendölt:

"Elosztották ruháimat maguk között
És sorsot vetettek köntösöm fölött.")

Aztán leheveredtek és őrizték őt. Feje fölé tették az elitélésének okát jelző táblát: "Ez Jézus, a zsidók királya." Vele együtt két rablót is keresztre feszitettek, az egyiket jobbról, a másikat balról.

Az arra járók káromolták őt és fejüket csóválva mondogatták: "Te, aki lerontod és harmadnapra fölépited (Isten) templomát, szabaditsd meg magadat! Ha Isten fia vagy, szállj le a keresztről!" Ugyanigy gunyolódtak az irástudókkal és vénekkel együtt a főpapok is: "Másokat megszabaditott, önmagát nem tudja megszabaditani. (Ha) Izrael királya ő, szálljon le most a keresztről és hiszünk neki. Bizott az Istenben, szabaditsa meg most, ha kedve telik benne. Hiszen azt mondta: Isten fia vagyok." Ugyanigy szidalmazták őt a vele együtt megfeszitett rablók is.

A hatodik órától a kilencedik óráig sötétség támadt az egész földön. Kilenc óra tájban Jézus hangosan fölkiáltott: "Éli, Éli, lámmá szábáktáni?" Vagyis: "Én Istenem, én Istenem! Miért hagytál el engem?" Ennek hallatára néhány ottálló megjegyezte: "Illést

hivja." Egyikük mindjárt odafutott és ecetbe mártott szivacsot nádra tüzve, inni adott neki. A többiek pedig hozzáfüzték: "Hadd lássuk, eljön-e Illés, hogy megszabaditsa." Erre Jézus ismét hangosan fölkiáltott és kilehelte a lelkét.

Itt letérdelünk és néhány pillanatig elmélkedünk.

Akkor a templom függönye kettéhasadt, felülről egészen az aljáig, a föld megrendült, a sziklák megrepedtek, a sirok megnyiltak és sok elhunyt szentnek teste föltámadt. Föltámadása után kijöttek a sirokból, bementek a szent városba és többeknek megjelentek.

A százados és a többiek is, akik Jézust őrizték, a földrengés és a történtek láttára igen megijedtek: "Ez valóban az Isten Fia volt", mondták. Messziről több asszony figyelte a történteket. Ezek Galileából kisérték el Jézust és gondját viselték. Köztük volt Mária Magdolna, Mária Jakab és József anyja, és Zebedeus fiainak anyja.

Mikor már estére járt az idő, jött egy József nevü arimateai gazdag ember, aki maga is Jézus tanitványa volt. Bement Pilátushoz és elkérte Jézus testét. Pilátus elrendelte, hogy adják ki (a testet). József, miután levette a testet, tiszta lepelbe takarta és sziklába vájt uj sirboltjába helyezte. A sir bejárata elé nagy követ gördített és elment.

A pap nem csókolja meg a könyvet, a segédlet nem tömjénezi meg a papot, mint máskor.

Ha a pap második, vagy harmadik miséjét mondja, nem köteles megismételni az egész Passiót, hanem a következő evangéliumi szakaszt mondja, a szokásos módon.

✠ *A SZENT EVANGÉLIUM SZAKASZA Szent Máté szerint (27, 45-52). Miután megfeszitették*

Jézust, a hatodik órától a kilencedik óráig sötétség támadt az egész földön. Kilenc óra tájban Jézus hangosan fölkiáltott: "Éli, Éli, lámmá szábáktáni?" vagyis: "Én Istenem, én Istenem! Miért hagytál el engem?" Ennek hallatára néhány ottálló megjegyezte: "Illést hivja." Egyikük mindjárt odafutott és ecetbe mártott szivacsot nádra tüzve, inni adott neki. A többiek pedig hozzáfüzték: "Hadd lássuk, eljön-e Illés, hogy megszabaditsa." Erre Jézus ismét hangosan fölkiáltott és kilehelte lelkét.

Ekkor a templom függönye kettéhasadt, felülről egészen az aljáig, a föld megrendült, a sziklák megrepedtek, a sirok megnyiltak és sok elhunyt szentnek teste feltámadt.

Hiszekegy. Credo. (Lásd a szentmise rendjét.)

Felajánlási ének. (Zsolt. 68, 21—22.) Gyalázatot és nyomoruságot szenved a szivem: kerestem, ki szánakoznék rajtam, de nem akadt senki sem: ki vigasztaljon engem, de senkit sem leltem: sőt enni nekem epét adtak, szomjuságomban ecettel itattak.

Csendes imádság. Engedd, kérünk, Urunk, hogy a fölséged szine előtt fölajánlott adomány nekünk mind az áldozatos lelkület kegyelmét megnyerje, mind a boldog örökkévalóság birtoklását megszerezze. A mi Urunk.

Prefáció a szent Keresztről és Kánon. (Lásd a szentmise rendjét.)

Áldozásra. (Máté, 26, 42.) Atyám, ha nem kerülhet el ez a kehely anélkül, hogy ki ne igyam, legyen meg a te akaratod.

Áldozás utáni imádság. E misztérium hatása törölje el, Urunk, büneinket és teljesitse igaz kivánságainkat. A mi Urunk Jézus Krisztus.

Ünnepélyes szentmise végén, a pap, a szokásos módon, áldást ad, s anélkül, hogy az utolsó evangéliumot olvasná, kiséretével a sekrestyébe vonul. — Csendes szentmiséken utolsó evangéliumnak a pálmaszentelési evangéliumot mondjuk, 31. oldal.

NAGYCSÜTÖRTÖK

Stáció templom: Szent János Laterán

1. Ünnepélyes esti szentmise az Ur vacsorájának emlékezetére

A szentmise ideje este 5 és 8 óra között van. Áldoztatás csak mise alatt vagy közvetlenül a mise után van.

Fontos tudnivaló a szent áldozási böjtre nézve a délutáni s esti miséken: étkezés tilos három órával a szent áldozás előtt; a szent áldozási napon csupán a rendes étkezés alkalmával szabad kevés bort vagy sört inni, de erősebb szeszes italt nem; egyéb folyadékot (tej, kávé, juyce félék) szabad inni egy órával a szent áldozás előtt.

Az oltárszekrény (tabernaculum) üres ma este, a papság és a hivek mai és holnapi áldozáshoz szükséges ostyákat mise alatt változtatja át a pap. A szentmise szertartása az általános miserendhez igazodik, az itt jelzett kivételekkel. Az oltár megtömjénezése akkor is meg van engedve, ha a pap segédlet nélkül énekes misét mond. Az egyházi ruhák szine fehér. — A pap, az oltárhoz érve, elvégzi a közgyónást (a szenvedés idejére előírt lépcsőimát és miserendet lásd 5. oldal), majd megcsókolja és szokásos módon, megtömjénezi az oltárt, elmondja a bevonulásra szóló éneket.

Bevonulásra. (Gal. 6, 14.) Mi azonban dicsekedjünk a mi Urunk Jézus Krisztus keresztjével; ő a mi üdvösségünk, életünk és feltámadásunk; ő szabaditott és váltott meg bennünket. (Zs. 66, 2.) Irgalmazzon nekünk az Isten és áldjon meg minket; ragyogtassa arcát felettünk és irgalmazzon nekünk. Mi azonban. (első vers ismételve.)

A Kyrie eléison elmondása után ünnepélyesen énekli: Glória in excelsis Deo, majd minden csengő és harang megszólal és zeng az egész angyali ének alatt, de azután hallgat egészen husvét vigiliája miséjének Glóriájáig.

SZENTLECKE Szent Pál apostolnak a korintusiakhoz irt leveléből. (I. 11, 20-32.) Testvérek: Mikor ugyanis egybegyültök, az már nem az Ur vacsorájának elköltése, mert étkezés közben kiki a saját vacsoráját veszi elő, s az egyik éhen marad, a másik pedig megrészegül. Hát nincs otthonotok evésre-ivásra? Vagy semmibe sem veszitek az Isten egyházát és zavarba hozzátok a szegénysorsuakat? Mit mondjak nektek? Dicsérjelek? Ezért nem dicsérlek.

Az Urtól kaptam ugyanis, amit közöltem veletek: Az Ur Jézus elárulásának éjszakáján fogta a kenyeret, hálát adott, megtörte és igy szólt: "(Vegyétek és egyétek), ez az én testem, melyet értetek (adok). Ezt tegyétek az én emlékezetemre." Ugyanigy vacsora után (fogta) a kelyhet és igy szólt: "Ez a kehely az ujszövetség az én véremben. Ezt tegyétek, valahányszor isztok belőle, az én emlékezetemre." Valahányszor ugyanis e kenyeret eszitek, s e kehelyből isztok, az Ur halálát hirdetitek, mig el nem jön.

Ezért, aki méltatlanul eszi e kenyeret, vagy issza az Ur kelyhét, az Ur teste és vére ellen vét. Tehát vizsgálja meg magát mindenki, s csak ugy egyék a kenyérből, és igyék a kehelyből, mert aki (méltatlanul) eszik és iszik, a nélkül, hogy megkülönböztetné (az Ur) testét, tulajdon itéletét eszi és issza. Ezért gyöngék és betegek közületek sokan, többen pedig holtak. Ha azonban (helyesen) itélnők meg magunkat, nem lenne részünk az itéletben. Ha viszont az Ur itél meg minket, javulásunkra teszi, hogy e világgal együtt el ne kárhozzunk.

Átvonulásra. (Graduale.) (Fil. 2, 8—9.) Krisztus engedelmes lett értünk mindhalálig, mégpedig a keresztha-lálig. — Ezért Isten felmagasztalta és minden mást felülmuló nevet adott neki.

A pap, a szokásos módon, elmondja a Tisztitsd meg szivemet és ajkamat (Munda cor meum et labia mea) **kezdetü imát (lásd 10. oldal).**

✠ *A SZENT EVANGÉLIUM SZAKASZA Szent János szerint (13, 1-15). Közel volt már husvét ünnepe. Jézus tudta, hogy eljött az óra, amikor a világból vissza kell térnie az Atyához. Ekkor adta övéinek, akiket szeretett és a világban hagyott, szeretetének legnagyobb jelét.*

A vacsora alkalmával történt. Az ördög már szivébe sugallta karióti Judásnak, Simon fiának, hogy elárulja őt. Jézus tudta, hogy mindent kezébe adott az Atya, és hogy Istentől jött és Istenhez megy, mégis fölkelt a vacsorától, levetette felsőruháját, fogott egy kendőt és maga elé kötötte. Aztán vizet öntött egy mosdótálba és mosni kezdte tanitványainak lábát, majd a derekára kötött kendővel megtörtölte. Mikor Simon Péterhez ért, Péter tiltakozott: "Uram, te akarod megmosni az én lábamat?" Jézus igy felelt: "Most még nem érted, amit teszek, de később majd megérted." De Péter még jobban tiltakozott: "Az én lábamat meg nem mosod soha!" "Ha meg nem moslak, felelte Jézus, nem vagy közösségben velem." "Uram, kiáltott Péter, akkor ne csak lábamat, hanem kezemet és fejemet is." Jézus igy szólt: "Aki megfürdött, annak csak lábát kell megmosni, akkor egészen tiszta lesz. Ti is tiszták vagytok, de nem mindnyájan." Tudta ugyanis, ki árulja el, ezért mondta: "Nem vagytok tiszták mindnyájan." Miután megmosta lábukat, fölvette felsőruháját és ujra leült.

Azután igy szólt: "Megértettétek, mit tettem veletek? Ti Mesternek és Urnak hivtok engem. Jól teszitek: az vagyok. Ha tehát én, az Ur és Mester, megmostam lábatokat, nektek is mosnotok kell egymás lábát. Példát adtam nektek: Amint én tettem veletek, ti is ugy tegyetek."

Nagycsütörtöki lábmosás

Az evangélium olvasása, vagy a szentbeszéd után, ha a körülmények megengedik és szokásban van, a pap leteszi a miseruhát (casula, planeta) és a karkendőt (manipulus), és megmossa 12, erre a célra kiválasztott férfi lábát. Közben a kar a következő antifónákból annyit énekel, amennyi a szertartás befejezéséig elég, de mindig ugy, hogy az utolsó a 8. antifóna legyen.

1. Ant. (Ján. 13, 34). Uj parancsot adok nektek: Szeressétek egymást, amint én szerettelek titeket, mondja az Ur. (Zs. 118, 1.) Boldogok, kiknek utja szeplőtelen, kik az Ur törvénye szerint járnak. (Ismételjük) Uj parancsot.

2. Ant. (Ján. 13, 4, 5 és 15.) Miután az Ur felkelt a vacsorától, vizet öntött egy mosdótálba és mosni kezdte tanitványainak lábát: ezt a példát adta nekik. (Zs. 47, 2.) Nagy az Ur, dicsérnünk kell őt felette Istenünk városában. (Ism.) Miután az Ur felkelt.

3. Ant. (Ján. 13, 12, 13 és 15.) Az Ur Jézus, miután tanitványaival megvacsorált, megmosta lábukat, s igy szólt: "Megértettétek, mit tettem veletek, én az Ur és Mester? Példát adtam nektek, hogy ti is igy tegyetek". (Zs. 84, 2.) Megkegyelmeztél, Uram, országodnak, véget vetettél Jákob fogságának. (Ism.) Az Ur Jézus, miután.

4. Ant. (Ján. 13, 6—7 és 8.) "Uram, te akarod megmosni az én lábamat?" Jézus igy felelt: "Ha meg nem mos-

lak, nem vagy közösségben velem". — Mikor Simon Péterhez ért, Péter tiltakozott: (Ism.)"Uram, te akarod megmosni az én lábamat?" Jézus igy felelt: "Ha meg nem moslak nem vagy közösségben velem." — "Most még nem érted, amit teszek, de később majd megérted." (Harmadszor ism.) "Uram, te akarod megmosni az én lábamat?" Jézus igy felelt: Ha meg nem moslak, nem vagy közösségben velem."

5. Ant. (Ján. 15, 14.) "Ha tehát én, az Ur és Mester, megmostam lábatokat, nektek is mosnotok kell egymás lábát. (Zs. 48, 2.) Halljátok meg ezt, nemzetek, mindnyájan, vegyétek fületekbe, földkerekség lakói, mindannyian. (Ism.) Ha tehát én.

6. Ant. (Ján. 13, 35.) "Arról ismerje meg mindenki, hogy tanitványaim vagytok, hogy szeretettel vagytok egymás iránt". Igy szólt Jézus tanitványaihoz: (Ism.) Arról ismerje meg.

7. Ant. (1 Kor. 13, 13.) Maradjon meg bennetek a hit, remény és szeretet, ez a három, de köztük legnagyobb a szeretet. (Ism.) Maradjon meg bennetek.

8. Ant. Hol a szeretet és jóakarat, ott az Isten. — Minket, ime, Krisztus szeretete gyüjtött egybe. — Ujjongjunk és örvendezzünk benne. — Féljük és szeressük az élő Istent. — És őszinte szivvel szeressük egymást. (Ism.) Hol a szeretet és jóakarat, ott az Isten. — Mikor tehát egybegyülve együtt vagyunk, — Vigyázzunk, hogy lélekben meg ne oszoljunk. — Szünjék meg a rossz megszólás, szünjenek meg a pörök. — És legyen közöttünk Krisztus, a mi Istenünk. (Ism.) Hol a szeretet és jóakarat, ott az Isten. — Szentjeiddel lássuk tehát — a dicsőségben arcodat, Krisztus, a mi Istenünk. — Végtelen igaz örömöt. — Mindörökön örökre. **Amen.**

Lábmosás után a pap kezet mos, felköti a karkendőt, felölti a miseruhát, s az oltár közepén mondja: Pater noster = Miatyánk (csendben folytatja).

P. És ne vigy minket a kisértésbe.

M. De szabadits meg a gonosztól.

P. Uram, te meghagytad nekünk, hogy parancsaidat

M. Hüségesen teljesitsük.

P. Megmostad tanitványaid lábait.

M. Ne vesd meg amit kezed müvelt.

P. Uram, hallgasd meg könyörgésemet.

M. És kiáltásom jusson eléd.

P. Az Ur legyen veletek.

M. És a te lelkeddel.

Könyörgés. Állj mellettünk, Urunk, alázatos szolgálatunkban és mivel tanitványaid lábait megmosni méltóztattál, ne vesd meg, amit kezed müvelt s aminek megtartását nekünk megparancsoltad, hogy amint itt rajtunk és általunk a külső szenny a mosással eltünik, ugy töröltessenek el belső büneink általad. Engedd meg nekünk kegyesen ezt te: Ki élsz és uralkodol, Isten, mindörökön örökké.

M. Amen.

A szertartás végeztével a 12 férfi kivonul, a pap pedig folytatja a szentmisét. Ahol jobbnak látják, az ünnepélyes misétől függetlenül is megrendezhetik a lábmosás szertartását, azonban előbb énekeljük el a szentmise evangéliumát.

Ma nem mondjuk a Hiszekegyet (Credo).

Felajánlásra. (Zsoltár 117, 16—17.) Az Ur jobbja győzelmet szerzett; az Ur jobbja fölmagasztalt engem: nem halok meg, hanem élek és hirdetem az Ur tetteit.

Csendes imádság. Az tegye előtted kérünk, szentséges Urunk, mindenható Atya, örök Isten, elfogadottá áldozatunkat, ki mai rendelkezésével tanitványainak meghagyta, hogy ezt cselekedjék az ő emlékezetére, Fiad, a mi Urunk Jézus Krisztus: Ki veled él és uralkodik.

Prefáció a szent Keresztről, 15. oldal.

(A Kánonban a megfelelő imádságokat ma igy mondjuk:)

A szentek egyességében ezt a szentséges napot ünnepelve, amelyen a mi Urunk Jézus Krisztust érettünk elárulták; mindenekelőtt tisztelettel megemlékezünk a dicsőséges, mindenkoron Szüz Máriáról, ugyanazon Jézus Krisztusnak, Istenünknek és Urunknak szülőanyjáról, ugyszintén boldog apostolaid és vértanuidról, Péter és Pál, András, Jakab, János, Tamás, Jakab, Fülöp, Bertalan, Máté, Simon és Tádéról; Linus, Klétus, Kelemen, Xistus, Kornél, Ciprián, Lőrinc, Krizogonus, János és Pálról, Kozma és Damjánról, és minden szentedről; az ő érdemeikre és esedezéseikre add, hogy pártfogó segitséged mindenben megerősitsen minket. Ugyanazon Krisztus, a mi Urunk által.

Szolgáidnak tehát, és egyszersmind egész családodnak ezt az áldozatát, melyet neked fölajánlunk ama nap miatt, melyen a mi Urunk, Jézus Krisztus apostolaira bizta teste és vére misztériumainak ünneplését, kérünk, Urunk, fogadd, megengesztelődötten; és napjainkat intézd a te békédben; ragadj ki minket az örök kárhozatból és sorozz választottaid nyájába, ugyanazon Krisztus Urunk által. Amen.

Ezt az adományt, kérünk, Isten, tedd mindenben ✠ áldottá, ✠ tulajdonoddá ✠ érvényessé, szellemivé és elfogadhatóvá, hogy számunkra szeretett Fiadnak, a mi Urunknak Jézus Krisztusnak tes ✠ tévé és vé ✠ révé váljék.

Ki a mi és minden ember üdvéért való szenvedés előtti napon, azaz ma, szent és tiszteletreméltó kezébe vette a kenyeret, felemelte szemét az égre hozzád, Isten, mindenható Atyjához, neked hálát adva meg ✠ áldotta, megtörte és tanitványainak adta e szavakkal: Vegyétek és egyetek ebből mindnyájan:

MERT EZ AZ ÉN TESTEM

Hasonló módon, miután megvacsoráltak, ezt a drága kelyhet is szent és tiszteletreméltó kezébe vette: ugyan-

csak hálát adva neked, meg ✠ áldotta és odaadta tanitványainak e szavakkal: Vegyétek és igyatok belőle mindnyájan:

MERT EZ AZ ÉN VÉREMNEK KELYHE, AZ UJ ÉS ÖRÖK SZÖVETSÉGÉ, A HITNEK MISZTÉRIUMA, MELY ÉRETTETEK ÉS SOKAKÉRT KIONTATIK A BÜNÖK BOCSÁNATÁRA.

Valahányszor ezt cselekszitek, az én emlékezetemre cselekedjétek.

A többi ugyanugy megy, mint a kánonban (19. oldal), kivéve az

Agnus Dei-t (Isten Báránya), **ahol, mind a háromszor mondjuk:** miserere nobis! (irgalmazz nekünk).

Isten Báránya, ki elveszed a világ büneit,
irgalmazz **nekünk.**
Isten Báránya, ki elveszed a világ büneit,
irgalmazz **nekünk.**
Isten Báránya, **ki elveszed a világ büneit,**
irgalmazz nekünk.

Az első áldozás előtti ima (Uram, Jézus Krisztus, ki azt mondottad) **elmarad. Békecsók sincs ma. — E napon nálunk a pap két nagy ostyát változtat át. Egyiket magához veszi, a másikat pedig elteszi a nagypénteki szentáldozáshoz. — A hivek áldozása után a pap, (ha többen áldoztattak, a papok) az oltár közepére helyezi az áldoztatókelyhet (ill. áldoztatókelyheket). Mindannyiszor térdet hajt, valahányszor az Oltáriszentség előtt elmegy. Hogy a Szentségnek hátat ne forditson, a** Dominus vobiscum-**ot nem az oltár közepéről mondja, hanem az evangélium-oldalról.**

Áldozásra. (Ján. 13, 12, 13, 15.) Az Ur Jézus, miután fölkelt a vacsorától, megmosta tanitványai lábát és igy szólt: "Megértettétek, mit tettem veletek, én az Ur és Mester? Példát adtam nektek, ti is igy tegyetek".

Áldozás utáni imádság. Az életadó táplálékkal megerősitve, kérünk téged Urunk Istenünk, hogy amit ha-

landó életünk folyamán teljesitünk halhatatlanságod ajándéka által elnyerhessük. A mi.

Ite missa est **helyett ma** Benedicámus Dómino-**t énekel a pap, majd elmondja a** Pláceat tibi, Sancta Trinitas **kezdetü imát. Az áldás és az utolsó evangélium ma elmarad az ünnepélyes egypapos énekes misében. Ha azonban a pap, méltányos okból vagy külön engedély alapján, csendes misét mond, az áldást és az utolsó evangéliumot nem hagyhatja el.**

2. Az Oltáriszentség ünnepélyes átvitele és elhelyezése

A szentmise végeztével azonnal előkészülnek az Oltáriszentség ünnepélyes átviteléhez a templom valamelyik kápolnájába, vagy mellékoltárára. Sok templomban itt van a szentsir. A pap tömjént tesz a füstölőkbe, térdenállva háromszor tömjénezi az Oltáriszentséget, majd felveszi a vállkendőt s baldachin alatt elviszi a Szentséget. Közben ezt éneklik:

Pange lingua gloriósi,
Córporis mystérium,
Sánguinisque pretiósi,
Quem in mundi prétium
Fructus ventris generósi
Rex effudit Géntium.

Nobis datus, nobis natus
Ex intacta Virgine,
Et in mundo conversátus,
Sparso verbi sémine,
Sui moras incolátus
Miro cláusit órdine.

In suprémae nocte coenae,
Recumbens cum frátibus,
Observáta lege plene
Cibis in legálibus,
Cibum turbae doudénae
Se dat suis mánibus.

Verbum caro, panem verum
Verbo cárnem éfficit:
Fitque sanguis Christi merum,
Et si sensus déficit:
Ad firmándum cor sincérum
Sola fides sufficit.

Tantum ergo Sacraméntum
Venerémur cérnui;
Et antiquum documéntum
Novo cedat ritui:
Praestet fides suppleméntum
Sensuum defectui.

Genitóri, Genitóque
Laus et jubilátio,
Salus, honor, virtus quoque
Sit et beendictio:
Procedénti ab utróque
Compar sit laudátio.
Amen.

Mondj éneket, zengő nyelvem,
Szentséges Ur testének,
Adj hálákat, buzgó lelkem!
Drágalátos vérének,
Mit a Szüznek méhéből vőn,
S ad emberi nemzetnek.

Tiszta Szüztől véve testet,
Földre szállt, és jára itt,
Boldogitva hintegette
Szent igéje magvait,
S befejezte nagy csodával
Életének napjait.

A vacsorán, mikor evett
Kedves tanitványival,
S az ünnepet megszentelte
Az ótörvény módjával:
Kenyér és bor szine alatt
Testét adá csodával.

A test ige, kenyér testté,
A bor vérré változik.
Bár az elme és az érzék
Ezen elcsodálkozik:
De a tiszta sziv nyugodtan
A hitre támaszkodik.

Amikor a Szentségnek elkészitett helyre érnek, térdenállva ismét megtömjénezi a Szentséget, s folytatják az éneket:

Azért ezt a nagy Szentséget
Leborulva imádjuk;
Teste, vére Krisztusunknak
Hogy itt vagyon, megvalljuk,
Ha elménkkel meg nem fogjuk,
Hitünkkel megfoghatjuk.

Az Atyának és Fiunak
Dicséret és tisztesség,
Szentlélekkel egyetemben
Áldás, örök dicsőség.
Háromságban egy szent Istent
Áldjon minden nemzetség
Amen.

Végül a pap, vagy a diákonus, az oltárszekrénykébe helyezi a Szentséget. Utána néhány pillanatig csendben imádkoznak. Majd a papság a sekrestyébe vonul, leveti a fehér egyházi ruhákat s a pap és a diákonus violaszinü stólát vesz fel az oltárfosztás szertartásához. — Ha több áldoztatókehely volt használatban a szentmise alatt, a hátrahagyottakat csendben viszi át a kijelölt oltárra valamelyik pap, vagy a diákonus.

3. Oltárfosztás

A pap palást nélkül, violaszinü stólában az oltárokhoz megy s megfosztja őket ékességeiktől; közben kiséretével felváltva a következő antifónát és zsoltárt mondja:

Antifóna. (Zs. 21, 19.) Szétosztották egymás között ruhámat, és köntösömre sorsot vetettek.

21. Zsoltár

Istenem, Istenem, tekints reám, miért hagytál el engem? Távol van szabadulásomtól hangos jajveszékelésem.

Én Istenem, kiáltok nappal, kiáltok éjjel is, és nyugtot nem találok.

Pedig te ott lakol a szent helyen, és Izrael dicsér téged.

Benned biztak atyáink, biztak, és te megszabaditottad őket.

Hozzád kiáltottak és megszabadultak, benned biztak és meg nem szégyenültek.

Én azonban féreg vagyok, nem ember, embereknek csufja, népnek utálata.

Aki csak lát, mind gunyt üz belőlem, félrehuzza ajkát, fejét csóválgatja:

"Az Urban bizott, mentse meg őt, szabaditsa meg, ha kedvét leli benne!"

Hiszen te vagy, ki kihoztál engem anyám méhéből, te vagy reménységem anyám emlője óta.

Reád vetődtem anyámnak méhéből, anyám méhétől fogva te vagy az Istenem.

Ne légy távol tőlem, mert közel a nyomoruság, és nincs, ki segitséget nyujtana.

Körülvett engem sok tulok, körülfogtak kövér bikák, kitátották reám szájukat, mint ragadozó s orditó oroszlán.

Szétfolytam, miként a viz, minden csontom szerteválť.

Szivem olyan lett testem belsejében, mint a megolvadt viasz.

Erőm, mint a cserép kiszáradt, nyelvem inyemhez tapadt, lesujtottál a halál porába.

Körülvett engem nagy sereg kutya, körülfogott a gonoszok zsinatja.

Átfurták kezemet és lábamat, megszámlálták minden csontomat.

Néznek reám, bámulnak engem, szétosztották egymás között ruhámat, és köntösömre sorsot vetettek.

De te, Uram, ne vond meg tőlem segitségedet, figyelj reám és oltalmazz meg engem.

Szabadits meg, Istenem, a kardtól, mentsd meg egyetlen lelkemet a kutyák karmától.

Szabadits meg az oroszlán torkából, engem, a megalázottat a bölény szarvától.

Hadd hirdessem testvéreimnek nevedet, a gyülekezetben hadd dicsérjelek:

"Ti, kik félitek az Urat, dicsérjétek őt, Jákob minden ivadéka, magasztaljátok őt."

Félje őt Izrael minden ivadéka.

Mert ő nem veti meg és nem nézi le a szegény könyörgését. Nem forditotta el tőlem tekintetét, és meghallgatott, midőn hozzá kiáltottam."

Dicsérlek majd téged a nagy gyülekezetben; amit fogadtam, teljesitem azok előtt, kik félik őt.

Jóllakásig esznek majd a szegények, kik keresik az Urat, dicsérik majd őt, szivük feléled örökön-örökké.

Észbe kap és megtér az Urhoz a föld minden határa és leborul szine előtt a nemzetek valamennyi családja.

Mert az Uré a királyi hatalom, s ő a nemzetek uralkodója.

Eszik és leborul előtte a földnek minden gazdag embere; leborulnak előtte mindazok, akik a porba leszállnak.

Néki él majd a lelkem, néki szolgál majd nemzedékem.

Az Urról beszélek az eljövendő nemzedéknek, az ő igazságát fogják hirdetni az egek a születendő népnek, mivel az Ur igy cselekedett.

Ant. Szétosztották egymás között ruhámat, és köntösömre sorsot vetettek.

Az oltárok megfosztása után, a főoltárhoz megy a papság, a pap elismétli a **Divisérunt** kezdetü fenti antifónát, s bevonulnak a **sekrestyébe.**

NAGYPÉNTEK

Nagypénteken teljesedett be az emberi nem megváltása. A megváltás ára: Jézus szenvedése, kereszthalála. Nagypéntek épp azért legmélyebb gyászunk s egyben bünbánatunk napja. Magyar templomi énekünk szerint: "Aki látja (Jézust a kereszten) és nem sir, — élő hittel az nem bir."

Az Egyház uj rendelkezése értelmében minden hivő Nagypénteken járulhat a szentáldozáshoz, de csak a délutáni szertartások, áldoztatás alkalmával. (Csupán betegeket áldoztat az Egyház Nagypénteken a szertartásokon kivüli időben.)

A nagypénteki szertartások délután 3—6 óra között tartandók. Ezek a szertartások négy részből állanak: a) Szent olvasmányok, Jézus szenvedéstörténete; b) az Egyház ünnepélyes imái; c) A Szent Kereszt imádása; d) Szentáldozás.

1. Szent olvasmányok, passió

(Stációs-templom: a jeruzsálemi Szent Kereszt-templom.)

(A pap és segédlete fekete ruhába öltözve az oltárhoz megy s ott egy ideig arcra borulva imádkozik.)

Ima: Isten, ki Krisztus Urunk szenvedése által megdöntötted az ősbünnel járó öröklődő halált, melynek az emberi nem alávetetett: add, hogy hozzá hasonlókká váljunk és amint kényszer révén hordoztuk a földies természet képét, ugy a megszentelődés révén a mennyei kegyelem képmását is viselhessük. Ugyanazon a mi Urunk, Krisztus által. — Kar feleli: Amen.

(Ozeás 6, 1—6.)

Ezt mondja az Ur: Az ő szorongásukban reggel fölkelnek énhozzám: Jertek és térjünk az Urhoz; mert ő fogott meg és kiszabadit minket, megver és megorvosol minket. Megelevenit két nap mulva, harmadnapon feltámaszt és élni fogunk az ő szine előtt. Megtudjuk és utána leszünk, hogy megismerjük az Urat; mint a hajnal készül az ő kijövetele és hozzánk jő, mint az őszi és tavaszi eső a földre. Mit cselekedjem neked Juda? a ti irgalmasságtok, mint a reggeli felhő és mint a harmat, mely korán elenyészik. Azért gyalulom őket szám igéivel; és a te itéleteid elétünnek, mint a világosság. Mert irgalmasságot kivánok én és nem áldozatot; és az Isten ismeretét inkább, mint az égő áldozatokat.

Böjti ének. (Habakuk 3.) Uram! hallottam, amit hirdettél és féltem: megtekintettem müveidet és megrettentem.

Két állat közepette jelensz meg, midőn közelednek az évek, megismertetel; midőn megjő az idő megmutattatol.

Midőn lelkem megháborodik, midőn megharagszom, megemlékezel az irgalmasságról.

Isten a Libanon felől jő, és a Szent az árnyékos és erdős hegyről.

Fönsége elfoglalta az egeket és dicséretével tele van a föld.

A böjti ének után a pap ezt mondja: Orémus = Könyörögjünk! **A szerpap:** Flectánus génua = Hajtsunk térdet! **Az alszerpap:** Leváte = Álljatok föl! — **Ezután a pap elmondja a Deus a quo kezdetü könyörgést.**

Könyörgés. Isten, kitől Judás is megkapta bünének büntetését és a lator is bünbánatának jutalmát: engedd éreznünk irgalmad hatását, hogy a mi Urunk Jézus Krisztus, amint a szenvedése közben mindkettőjüknek megadta az érdemüknek megfelelő különböző dijat, ugy

távolitsa el tőlünk a régi ember tévelygéseit és adja meg nekünk föltámadása kegyelmét: Ki veled.

Ezután az alszerpap leckehangon, de cim nélkül olvassa a következő leckét:

(Mózes II., 12, 1—11.)

Ama napokban: Mondá az Ur Mózesnek és Áronnak Egyiptom földjén: Ez a hónap legyen nálatok a hónapok kezdete: ez legyen az első az esztendő hónapjai között. Szóljatok Izrael fiainak egész községéhez s mondjátok nekik: E hó tizedik napján vegyen ki-ki, atyafisága és háza szerint egy-egy bárányt. Ha háznépének száma kicsi egy bárány elköltésére, vegye maga mellé háza legközelebbi szomszédját, annyi számu lelket, amennyi elég egy bárány elköltésére. A bárány hibátlan, him, egyesztendős legyen; ugyanezen szabály szerint gödölyét is vehettek. Aztán tartsátok őrizet alatt e hó tizennegyedik napjáig: akkor, estefelé, vágja le Izrael fiainak egész sokasága. A véréből vegyenek és tegyenek mind a két ajtófélfára meg a szemöldökfára azokban a házakban, amelyekben elköltik, a husát pedig egyék meg azon éjjel, tüzön sütve kovásztalan kenyérrel, vad salátával. Ne egyetek belőle se nyersen, se vizben főzve, hanem csak tüzön sütve: fejét lábszáraival és belső részeivel együtt egyétek. Semmi se maradjon belőle reggelre: ha valami marad, égessétek el a tüzben. És pedig ekkép egyétek: derekatokat övezzétek fel, sarutok legyen lábatokon, botokat tartsátok kezetekben és sietve egyétek, mert az Ur Fázéja (vagyis: Elvonulása) az.

Ezután:

Böjti ének. (Zsolt. 139, 2—10, 14.) Ments meg engem, Uram, a gonosz embertől: szabadits meg az erőszakos férfiutól.

Kik gonoszságot terveznek szivükben: és egész nap háboruságot keltenek.

Mint kigyóknak hegyes a nyelvük: vipera mérge van a nyelvük alatt.

Óvj meg, Uram, a bünös kezétől: és ments meg engem a gonosz emberektől.

Kik lépteimnek gáncsot vetnek: tőrt vetnek nekem titkon a kevélyek.

Kötelekből hálót feszitenek elém: kelepcét állitanak elém az ut mentén.

Mondom az Urnak: Te vagy az én Istenem, hallgasd meg, Uram, hangos könyörgésemet.

Uram, Uram, erős segitségem: takard be fejemet a harc napján.

Ne engedj át akaratom ellenére a bünösnek: Rosszat terveznek ellenem, ne hagyj el, hogy fel ne fuvalkodjanak.

Felemelik körülöttem fejüket: önnön ajkuk gonoszsága boritsa el őket!

S áldják majd nevedet az igazak, és szined előtt laknak a jámborok.

Ezután következik a Passió. **Azt megelőzően a pap az oltár közepén mondja:**

Az Ur legyen szivemen és ajkamonj.

A MI URUNK JÉZUS KRISZTUS KINSZENVEDÉSE Szent János szerint (18, 1-40, 19, 1-42). Miután Jézus ezeket mondta, kiment tanitványaival a Kédron patakon tulra. Volt ott egy kert. Bement oda tanitványaival együtt. Judás, aki elárulta, ismerte azt a helyet, mert Jézus gyakran járt oda tanitványaival. Akkor Judás kapott egy csapat katonát, a főpapoktól és farizeusoktól pedig szolgákat. Kiment velük lámpákkal, fáklyákkal és fegyverekkel fölszerelve.

Jézus tudta mindazt, ami rá várt, eléjük ment tehát és megszólitotta őket: "Kit kerestek?" "A ná-

záreti Jézust", mondták azok. "Én vagyok", felelte Jézus. Judás, aki elárulta, ott állt köztük. Amint tehát azt mondta: Én vagyok, meghátráltak és a földre estek. Ő ujra megkérdezte: "Kit kerestek?" "A názáreti Jézust", ismételték azok. "Mondtam már nektek, hogy én vagyok", felelte Jézus. "Ha tehát engem kerestek, engedjétek el ezeket." Igy teljesedett be, amit mondott: "Senkit sem vesztettem el azok közül, akiket nekem adtál."

Simon Péternél azonban volt kard, kirántotta, rásujtott a főpap szolgájára és levágta annak jobb fülét. A szolgának Malkus volt a neve. Jézus rászólt Péterre: "Tedd hüvelyébe kardodat! Ne üritsem ki a kelyhet, melyet az Atya adott nekem?"

A tiszt csapata élén és a zsidó őrség elfogta Jézust és megkötözte. Először Annáshoz vitték, Kaifás apósához. Kaifás volt a főpap abban az évben. Ő adta a zsidóknak a tanácsot: "Jobb, hogy egy ember haljon meg a népért."

Simon Péter és egy másik tanitvány követte Jézust. Mivel az a tanitvány ismerőse volt a főpapnak, bejutott Jézussal a főpap udvarába. Péter pedig kint maradt az ajtónál. A másik tanitvány, a főpap ismerőse, kiment, szólt az ajtónállónak és bevitte Pétert. Az ajtónálló szolgáló közben megjegyezte: "Nem vagy te is ennek az embernek a tanitványai közül?" "Nem vagyok", felelte. A szolgák és a poroszlók a parázsló tüz körül álltak és melegedtek, mert hideg volt. Péter és közéjük állt és melegedett.

A főpap tanitványai és tanitása felől kérdezte Jézust. Jézus igy felelt: "Én nyiltan beszéltem az emberek előtt. Mindig a zsinagógákban és a templomban tanitottam, ahova minden zsidónak bejárása

van. Titokban semmit sem mondtam. Mit kérdezel engem? Kérdezd azokat, akik hallották, mit beszéltem. Azok tudják, mit mondtam.” E szavakra az egyik ott álló poroszló arcul ütötte Jézust. “Így felelsz a főpapnak?” — förmedt rá. Jézus csak ennyit mondott: “Ha rosszul szóltam, bizonyítsd be a rosszat, de ha jól, miért ütsz engem?” Annás akkor megkötözve elküldte őt Kaifás főpaphoz.

Simon Péter még mindig ott állt és melegedett. Újra megkérdezték tőle: “Nem vagy te is ennek a tanítványai közül?” “Nem vagyok”, tagadta. Erre a főpap egyik szolgája, rokona annak, akinek Péter levágta fülét, megjegyezte: “Hiszen ott láttalak vele a kertben.” De Péter ismét tagadta. Erre mindjárt megszólalt a kakas.

Kaifástól a helytartóságra vezették Jézust. Kora reggel volt. Azok nem mentek be a helytartóságra, hogy tisztátalanokká ne legyenek, hanem hogy megehessék a húsvéti bárányt. Ezért Pilátus jött ki hozzájuk és megkérdezte: “Milyen vádat emeltek ez ember ellen?” Azok így feleltek: Ha nem volna gonosztevő, nem szolgáltattuk volna ki neked.” Pilátus szabadkozott: “Tartsátok csak meg és ítélkezzetek róla törvényetek szerint.” A zsidók azonban nem tágítottak: “Nekünk senkit sem szabad megölnünk.” Így teljesedett be, amit Jézus mondott, mikor halálának módját megjövendölte.

Pilátus akkor visszament a helytartóságra, hivatta Jézust és megkérdezte tőle: “Te vagy a zsidók királya?” Jézus így felelt: “Magadtól mondod ezt, vagy mások mondták neked rólam?” “Hát zsidó vagyok én?” — tört ki Pilátus. “Saját nemzeted és a főpapok szolgáltattak ki nekem. Mit tettél?” Jézus így felelt:

"Az én országom nem e világból való. Ha e világból volna országom, harcra kelnének szolgáim, hogy a zsidók kezére ne kerüljek. Az én országom azonban nem innen való." Pilátus közbeszólt: "Tehát király vagy te?" Jézus ráhagyta: "Igen, király vagyok. Én arra születtem és azért jöttem e világra, hogy tanuságot tegyek az igazságról. Mindaz, aki igazságból való, hallgat szavamra." Pilátus vállat vont: "Mi az igazság?" E szavak után ismét kiment a zsidókhoz és kijelentette: "Én semmi vétket nem találok benne. Az a szokás nálatok, hogy husvétkor szabadon engedjek valakit, akarjátok-e, hogy elbocsássam a zsidók királyát?" De azok ujra kiáltozni kezdtek: "Ne ezt, hanem Barabást!" Barabás rabló volt.

Erre Pilátus lefogatta és megostoroztatta Jézust. A katonák tövisekből koronát fontak, fejére tették és biborszinü köpenyt adtak rá. Aztán eléje járultak és igy gunyolódtak: "Üdvözlégy, zsidók királya", és arcul ütötték.

Pilátus ismét kiment és igy szólt hozzájuk: "Nézzétek, elétek vezetem. Értsétek meg végre, hogy semmi vétket sem találok benne." Jézus akkor töviskoronával és biborköpenyben kijött eléjük. Pilátus rámutatott: "Ime az ember!" Láttára a főpapok és a szolgák nagy kiáltozásba törtek ki: "Keresztre vele, keresztre vele!" Pilátus ismét szabadkozott: "Vegyétek át és ti feszitsétek keresztre. Én semmi vétket sem találok benne." De a zsidók nem tágitottak: "Nekünk törvényünk van, és a törvény szerint meg kell halnia, mert Isten fiává tette magát." E szavak hallatára Pilátus még jobban megijedt.

Visszament a helytartóságra és ujra megkérdezte Jézust: "Honnan való vagy te?" De Jézus nem felelt.

Pilátus erre figyelmeztette: "Nekem nem felelsz? Nem tudod, hogy hatalmam van arra, hogy keresztre feszitselek, és hatalmam van arra, hogy elbocsássalak téged?" Jézus csak ennyit mondott: "Semmi hatalmad sem volna rajtam, ha onnan felülről nem kaptad volna. Annak, aki engem kiszolgáltatott neked, nagyobb a büne." Ettől fogva Pilátus azon volt, hogy elbocsássa őt. A zsidók azonban fenyegetőzve kiáltották: "Ha elbocsátod, nem vagy a császár barátja. Mindaz, aki királlyá teszi magát, ellenszegül a császárnak."

E szavak hallatára Pilátus kivezette Jézust. Birói székébe ült a köves udvaron, melyet héberül Gabbatának neveznek. Husvét készületi napja volt, a hatodik óra táján. Igy szólt a zsidókhoz: "Nézzétek, itt a királyotok." Azok tovább kiáltoztak. "El vele, el vele! Keresztre vele!" Pilátus megkérdezte: "Királyotokat feszitsem keresztre?" De a főpapok tiltakoztak: "Nincs királyunk, csak császárunk." Erre aztán kiszolgáltatta őt, hogy keresztre feszitsék. Azok átvették Jézust (és elvezették).

Ő keresztjét hordozva kiment az ugynevezett Koponyahelyre, melynek héber neve Golgota. Ott keresztre feszitették őt és vele két másikat kétfelől, közepén pedig Jézust.

Pilátus táblát is készitett és a kereszt fölé erősittette. Ez volt ráirva: "Názáreti Jézus, a zsidók királya." Sok zsidó olvasta ezt a táblát, mert az a hely, ahol Jézust keresztre feszitették, közel volt a városhoz. Héberül, latinul és görögül volt irva. Ezért a zsidó főpapok kérték Pilátust: "Ne igy ird: a zsidók királya, hanem, hogy azt mondta magáról: a zsidók

királya vagyok." Pilátus elutasitotta őket: "Amit irtam, megirtam."

Jézus keresztre feszitése után a katonák fogták ruháit és köntösét. Ruháit négy részre osztották, minden katonának egy részt. Köntöse varratlan volt, végig egy darabból szőve. Megbeszélték egymás közt: "Ne hasitsuk el, vessünk rá sorsot, kié legyen." Igy teljesedett be az Irás:

"Elosztották ruháimat maguk között,
és sorsot vetettek köntösöm fölött."

A katonák igy is tettek.

Jézus keresztje mellett ott állt anyja, anyjának nővére Mária, aki Kleofás felesége volt, és Mária Magdolna. Mikor Jézus látta, hogy ott áll anyja és szeretett tanitványa, igy szólt anyjához: "Asszony, nézd, ő a te fiad!" Aztán a tanitványhoz fordult: "Nézd, ő a te anyád!" Attól az órától fogva házába fogadta őt a tanitvány.

Jézus tudta, hogy minden beteljesedett már. Ezért, hogy az Irás valóra váljék, igy szólt: "Szomjazom!" Volt ott egy ecettel telt edény. Izsópra tüztek egy ecettel itatott szivacsot, és szájához emelték. Amint Jézus az ecetet megizlelte, igy szólt: "Beteljesedett!" Aztán lehajtotta fejét és kilehelte a lelkét.

(Itt letérdelünk és néhány pillanatig elmélkedünk.)

Készület napja volt. A zsidók tehát kérték Pilátust, hogy töresse meg a keresztrefeszitettek lábszárát és vétesse le őket a keresztről, hogy ne maradjanak szombaton a kereszten. Az a szombat ugyanis nagy ünnep volt. Jöttek a katonák és eltörték lábszárát az egyiknek, aztán a másiknak is, akit vele együtt

feszitettek meg. Mikor azonban Jézushoz értek, látták, hogy már meghalt. Ezért nem törték el lábszárát, hanem egyik katona lándzsával megnyitotta oldalát, melyből azonnal vér és viz folyt ki. Aki ezt látta, tanuja lett, és tanusága igaz. Ő tudja, hogy igazat mond, hogy ti is higgyetek. Mindez ugyanis azért történt, hogy beteljesedjék az Irás: "Csontot ne törjetek benne." És más helyen: "Föltekintenek arra, akit keresztül szurtak."

(A következő részt az evangélium szertartása szerint énekli a diákonus ugy, mint Virágvasárnapon.)

Arimateai József, aki Jézus tanitványa volt, de a zsidóktól való félelmében csak titokban, kérte Pilátust, hogy levehesse Jézus testét. Pilátus megengedte. Mire az elment és levette Jézus testét. Odajött Nikodémus is, aki annakidején éjszaka ment (Jézushoz), és hozott mintegy száz font mirrha- és áloékeveréket. Fogták Jézus testét és a füszerekkel együtt gyolcsba göngyölték. Igy szokás temetni a zsidóknál. Azon a helyen, ahol keresztre feszitették, volt egy kert, a kertben pedig uj sirbolt, melybe még senkit sem temettek. Mivel a sir közel volt, a zsidók készületi napja miatt oda helyezték Jézust.

Passió után a pap leveti a miseruhát, feketeszinü palástot vesz fel. A következő Könyörgéseket énekli:

2. Az Egyház ünnepélyes imái

1. A Szentegyházért

Könyörögjünk kedveseim, az Isten szent Egyházáért, hogy azt a mi Urunk Istenünk az egész földön békében

és egységben megtartani és megőrizni méltóztassék, alája vetve neki a fejedelemségeket és hatalmakat és adja, hogy békés és nyugodalmas életet élvén, magasztaljuk a mindenható Atya Istent.

Könyörögjünk. — Hajtsunk térdet. — Álljatok föl!

Mindenható örök Isten, ki dicsőségedet Krisztusban minden nemzetnek kinyilatkoztattad, őrizd irgalmasságod müveit, hogy Egyházad az egész földön elterjedve, neved megvallásában állhatatos hittel megmaradjon. Ugyanazon Urunk. — Amen.

2. A Szentatyáért

Könyörögjünk szentséges pápánkért, N.-ért is, hogy a mi Urunk Istenünk, ki őt a püspökség rendjébe kiválasztotta, épségben és erőben őrizze meg Egyházának, az Isten szent népének kormányzására.

Könyörögjünk. — Hajtsunk térdet. — Álljatok föl!

Mindenható örök Isten, kinek itéletén alapszik a világmindenség: tekints kegyelmesen esdekléseinkre és tartsd meg kegyességeddel választott legfőbb pásztorunkat, hogy a keresztény nép, melyet tekintélyeddel kormányoznak, az ily nagy pápa alatt hitének érdemeiben gyarapodjék. A mi Urunk. — Amen.

3. Az egyházi rendekért

Könyörögjünk valamennyi püspökért, és áldozópapért, szerpapért, alszerpapért, gyertyavivőért, ördögüzőért, olvasóért, ajtóőrért, hitvallóért, szüzért, özvegyért s Istennek egész szent népéért.

Könyörögjünk. — Hajtsunk térdet. — Álljatok föl!

Mindenható örök Isten, kinek Lelke megszenteli és kormányozza az Egyház egész testét, hallgass meg minket, midőn annak minden rendjéért esedezünk, hogy kegyelmed ajándékából neked minden osztály hiven szolgáljon. A mi Urunk. Amen.

4. Az állam vezetőiért

Könyörögjünk minden állam vezetőiért is, hogy Isten, a mi Urunk, kegyeskedjen ugy irányitani szivüket és lelküket, hogy az ő akaratának megfelelően tisztségüket és hatalmukat a mi örök békénkért gyakorolják.

Könyörögjünk. — Hajtsunk térdet. — Álljatok föl!

Mindenható és örök Isten, aki irányitod minden állam hatalmát és törvényeit, kegyesen segitsd azokat, akik bennünket kormányoznak, hogy jobbod támogatásával a vallás sértetlensége és minden ország biztonsága mindenütt a földön megvalósuljon. A mi Urunk. — Amen.

5. A hitujoncokért

Könyörögjünk hittanulóinkért is, hogy a mi Urunk Istenünk nyissa meg szivüket-fülüket, és az irgalom kapuját, hogy az ujjászületés fürdője által minden bünök bocsánatát megnyervén ők is a mi Urunk Jézus Krisztusban tagok legyenek.

Könyörögjünk. — Hajtsunk térdet. — Álljatok föl!

Mindenható örök Isten! ki Egyházadat mindig uj sarjadékkal szaporitod, gyarapitsd hittanulóink hitét és értelmét, hogy a keresztség forrásában ujjászületve, fogadott fiaid közé számittassanak. A mi Urunk. — Amen.

6. A hivek szükségleteiért

Könyörögjünk, kedveseim, a mindenható Atya Istenhez, hogy tisztitsa meg a világot minden tévelytől, távolitsa el a betegségeket, háritsa el az éhséget, nyissa föl a börtönöket, oldja föl a bilincseket, engedjen az utazóknak visszatérést, a betegeknek gyógyulást, a hajózóknak biztos kikötőbe jutást.

Könyörögjünk. — Hajtsunk térdet. — Álljatok föl!

Mindenható örök Isten, szomoruak vigasztalása, sanyargatottak erőssége, jussanak szined elé a bármely bajból hozzád kiáltók esedezései, hogy mindnyájan ör-

vendezhessenek annak, hogy szükségeikben irgalmaddal megsegitetted őket. A mi Urunk. — Amen.

7. Az Egyház egységéért

Könyörgünk az eretnekekért és szakadárokért is, hogy a mi Urunk Istenünk szabaditsa meg őket minden tévtantól, és a szent és apostoli katolikus Anyaszentegyház kebelébe visszavezetni méltóztassék.

Könyörögjünk. — Hajtsunk térdet. — Álljatok föl!

Mindenható örök Isten, ki mindenkit üdvözitesz, és senkit sem akarsz elkárhoztatni, tekints az ördögi ravaszsággal megejtett lelkekre, hogy minden eretnek tévedést letéve, a tévelygők szive megjavuljon és igazságod egységébe visszatérjen. A mi Urunk. — Amen.

8. A zsidók megtéréséért

Könyörögjünk a hütlen zsidókért is, hogy a mi Urunk Istenünk távolitsa el a leplet szivükről, és ők is megismerjék a mi Urunkat, Jézus Krisztust.

Könyörögjünk. — Hajtsunk térdet. — Álljatok föl!

Mindenható örök Isten, ki a hütelen zsidóktól sem tagadod meg irgalmasságodat, hallgasd meg könyörgéseinket, melyeket e nép vakságának elháritásáért neked föl-ajánlunk, hogy megismerve igazságodnak világát, Krisztust, kibontakozzanak a sötétségből. Ugyanazon a mi Urunk. — Amen.

9. A pogányok megtéréséért

Könyörögjünk a pogányokért is, hogy a mindenható Isten távolitsa el szivükből a gonoszságot, hogy elhagyván bálványaikat, térjenek meg az élő igaz Istenhez, s az ő egyetlen Fiához, Jézus Krisztushoz, a mi Urunkhoz és Istenünkhöz.

Könyörögjünk. — Hajtsunk térdet. — Álljatok föl!

Mindenható örök Isten, ki a bünösöknek nem halálát, hanem mindig életét keresed, fogadd kegyelmesen imádságunkat és mentsd meg őket a bálványozástól; s gyüjtsd Anyaszentegyházad kebelébe, neved dicséretére és dicsőségére. A mi Urunk. — **Amen.**

3. A Szent Kereszt imádása

Ez az ájtatosság az Egyház ősi idejéig nyulik vissza. Azért az Egyház a mai napig egyes fohászokat görög nyelven mond.

A Kereszt "imádását" jelképesen kell venni: a Kereszt Krisztus jelképe.

(A pap leteszi ruháját s a leckeoldalon leveszi a kereszt fejéről, majd jobb karjáról, végül az egész keresztről a leplet, mindjobban az oltár közepe felé menve s mindháromszor ezt énekelve:)

Ime a kereszt fája.
Melyen a világ üdvössége függött.
Kar. Jertek, imádjuk.

Ezután a keresztet leteszi az oltár elé és háromszor térdet hajt a kereszt előtt és megcsókolja. Utána ugyanezt teszi a segédkező papság.

Azután a keresztet a szentély rácsához helyezik és a hivek jönnek (előbb a férfiak, azután a nők) és megcsókolják Jézus lábát. Ezalatt a pap (asszisztencia esetében felváltva) mondja, a kórus pedig énekli a következő énekeket:

V. Én nemzetem, te ellened mit vétettem? vagy miben szomoritottalak meg? felelj nekem.

V. Amiért Egyiptomból kihoztalak, te Üdvözitődnek keresztet készitettél.

Szent Isten!
Szent Isten!

Szent, erős!
Szent, erős!
Szent halhatatlan, irgalmazz nekünk.
Szent halhatatlan, irgalmazz nekünk.

V. Amiért téged negyven éven át a pusztában vezettelek és mannával tápláltalak és igen jó földre vezettelek: te Üdvözitődnek keresztet készitettél.

Szent Isten!

V. Mit kellett volna még veled cselekednem, amit meg nem cselekedtem? Én ugyan igen diszes szőlőmnek ültettelek: de te nekem igen keserüvé lettél, mert ecettel itattad szomjamat, lándzsával döfted át Üdvözitőd oldalát.

Szent Isten!

V. Én teéretted megvesszőztettem Egyiptomot elsőszülötteivel; és te engem megvesszőztél és kiszolgáltattál.

Én nemzetem.

V. Én kivezettelek Egyiptomból, a Fáraót alámeritvén a Vörös-tengerbe; és te átadtál engem a főpapoknak.

Én nemzetem.

V. Én megnyitottam előtted a tengert; és te lándzsával megnyitottad oldalamat.

Én nemzetem.

V. Én előtted jártam a felhőoszlopban: és te engem Pilátus tanácsházába vezettél.

Én nemzetem.

V. Én mannával tápláltalak a pusztában: és te engem arcul vertél és megvesszőztél.

Én nemzetem.

V. Én téged forrásvizzel itattalak a sziklából: és te engem epével s ecettel itattál.

Én nemzetem.

V. Én teéretted megvertem a kananeusok királyait: és te náddal verted meg fejemet.

Én nemzetem.

V. Én neked királyi pálcát adtam: és te fejemre töviskoronát adtál.

Én nemzetem.

V. Én téged felmagasztaltalak nagy erővel; és te engemet felmagasztaltál a kereszt bitófáján.

Én nemzetem.

Ant. Keresztedet imádjuk, Uram, és dicsérjük szent föltámadásodat; mert ime, fa által jött az öröm az egész világra. (Zs. 66, 2.) Irgalmazzon nekünk az Isten és áldjon meg minket:

Ragyogtassa arcát felettünk és irgalmazzon nekünk.

V. Keresztedet.

(Ének a szent Keresztről.)

Szent Keresztfa, drága hüség, tiszta tőről sarjadott, ily virággal, ily gyümölccsel fát az erdőn nem hozott.

Drága szent fa, drága karja, drága terhet hordozott.

V. Zengj ma, ajkam: a dicső harc dija lett a pálmaág! Zengd el, ajkam, a keresztfa győzelmi szent dalát: Üdvözitőnk holta győzött: életet nyert a világ.

Szent keresztfa.

V. Bünbe döntött ősszülőnkre ráhajolt az Ég kegye: amidőn a tiltott étken elveszett az élete, Istenünk a fára rótta: fának átkát megvegye.

Drága szent fa.

V. Azt kivánta üdvösségünk, életünk, mely elveszett, a gonosznak cselvetését, hogy magas tény törje meg; s arról adjon gyógyitó irt, ami adta a sebet.

Szent keresztfa.

V. Szent időknek telje jöttén földre szállt, ki Egyszülött és teremtő erejében áll az ég és föld között: szüzi méhben Istenember test porába öltözött.

Drága szent fa.

V. Sir a Gyermek jászolában, kint sikolt az éjszaka; nyütt ruhába, rongyba rejtve védi őt a Szüzanya. Ó, az Isten gyenge teste szük pólyába takarva!

Szent keresztfa.

V. Járta-kelte jóttevés volt, élte estje: virradat. Szentmagát hisz kinra adta, — Istenvalló gondolat! — szégyenfára vonva függ a tisztaságos áldozat.

Drága szent fa.

V. Tüske szurta, szeg szaggatta, ajka tüznél tüzesebb; lándzsa-járta szent szivéből vért és vizet ont a seb, égre, földre mindenekre folyt az ár, mely édesebb.

Szent keresztfa.

V. Édesülj, fa, szép szelidre, lágyra enyhitsd szálaid, zord keménység bársonyuljon, hajtsd feléje ágaid, ugy karold át szép vigyázva Isten drága tagjait.

Drága szent fa.

V. Rajtad függött, választott ág, megváltásunk záloga, tengerárban holtraváltnak üdve vagy te, drága fa; tündökölve rajtad ég a Bárány vére bibora.

Szent keresztfa.

V. Szentháromság egy Istennek üdv, dicsőség, tisztelet! az Atyának, egy Fiának Szentléleknek zengjetek! szent nevére porba hullva mondjunk áldó éneket. Ámen.

Drága szent fa.

4. A Szentáldozás

Keresztcsókolás után a diákonus vagy ministráns visszaviszi a keresztet, melyet az oltáron helyez el olyan magasan, amennyire csak lehet, hogy a hivek láthassák.

A gyertyákat meggyujtják az oltáron. A pap violaszinü miserruhát vesz fel (a diákonus violaszinü dalmatikát, a subdiákonus tunicellát). A pap (asszisztenciánál a diákonus) az oltár közepén kiteriti az Corporálét, a ministráns vizet tesz a kis edénybe a tabernákulum jobbján az áldoztatás utáni ujj-mosásra. A pap fehérszinü vélumot vesz s égő gyertyát vivő ministránsokkal ahhoz az oltárhoz megy, melyen az Oltáriszentség van elhelyezve. Mialatt a főoltárhoz viszik az Oltáriszentséget, a templomban mindenki letérdel.

A kórus (latin nyelven) a következő Antifónákat énekli:

Imádunk téged Krisztus és áldunk téged, mert szent kereszted által megváltottad a világot.

Fa által váltunk szolgákká, de a Szent Kereszt megszabaditott minket.

Világ Megváltója, ments meg minket: Imádunk téged, Istenünk segits, Ki kereszteddel s véreddel megváltottál minket.

A pap a Pater nostert imádkozza ezután, mint a szentmisében, az előimával:

Könyörögjünk: Üdvös parancsok intésére és isteni tanácstól vezetve bátorkodunk szólani:

Ezután az összes hivek együtt mondják latinul a pappal a Miatyánkot:

Páter noszter, kvi esz in cőlisz: szanktificétur nomen tuum. Ádvéniát regnum tuum. Fiát voluntász tuá, szikut in cőlo et in terra. Pánem nosztrum kvotidiánum dá nobisz hodie. Et dimitte nóbisz debitá nosztra, szicut et nosz dimittimusz debitoribusz nosztrisz. Et ne nosz indukász in tentációnem. Szed liberá nosz a máló. — Amen.

Pater noster utáni és Agnus Dei előtti ima mint a rendes misében

Uram nem vagyok méltó, hogy hajlékomba jőjj, hanem csak egy szóval mondjad, és meggyógyul az én lelkem. (Háromszor.) A mi Urunk Jézus Krisztus teste őrizze meg lelkemet az örök életre. — Amen.

A diákonus imádkozza ezután a Confiteort (Gyónom a mindenható Istennek). A pap megáldoztatja a hiveket. Áldoztatás után megmossa, megtörli ujjait, visszahelyezi az áldoztató kelyhet a tabernákulumba. Azután énekli:

Könyörögjünk. Engedd, Uram, kérve kérünk, hogy áldásod bősége szálljon népedre, kik Fiad szenvedéséről buzgón megemlékeztek, kegyességed szálljon reájok, áraszd el őket vigasztalásoddal, szent hitük mélyüljön s örök üdvösségük biztosittassék. Ugyanazon Krisztus, a mi Urunk által. Amen.

Könyörögjünk. Mindenható és könyörületes Isten, aki Krisztus áldott szenvedése és halála által megváltottál minket: óvd meg bennünk könyörületességed művét, hogy résztvevén e titokban, mindenkor áhitattal szolgáljunk neked. Ugyanazon Krisztus, a mi Urunk által. Amen.

Könyörögjünk. Uram, emlékezz könyörületességedre és állandó védelmed szentelje meg gyermekeidet, kikért Fiad, Krisztus, vérének ontása által szerzette a husvéti titkot.

Közvetlenül ezután a sekrestyébe távoznak. Az Oltáriszentséget külön viszik az oltárhoz, melynél azután ég az örökmécses.

NAGYSZOMBAT

Stációs templom: Szent János Laterán

Miután Jézus holtteste nagyszombaton a sirban van, az egész nap a gyász és bünbánat napja. (A szigoru böjt is nagyszombat éjfélig tart.)

Az éjfélelőtti (vagy estéli) szertartásokban azonban már fölcsendül a husvéti diadalmas öröm, s ezt az örömöt hirdeti, adja az éjféli (esti) szentmise.

Megjegyezzük, hogy kellő ok mellett az Egyház megengedi, hogy a nagyszombati éjféli szertartások este 8 után kezdődhessenek, s utána azonnal tartassék a husvéti szentmise. Ahol este van a szentmise, akik azon a szentáldozáshoz járulnak, kötelesek a szentáldozás előtti böjti rendelkezéseket megtartani, s ugyancsak husvét napján kötelesek szentmisén résztvenni. — Akik pedig éjféli szentmisén vesznek részt, azok eleget tesznek a husvéti misehallgatás kötelezettségének; ha a szentáldozáshoz járulnak, a böjti rendelkezés éjféltől kezdődik; ebben az esetben azonban husvét napján nem áldozhatnak még (De tisztelettel Jézus iránt kövessék az ismert böjti rendelkezést) egyszer.

A nagyszombatesti szertartás három részből áll: a) tüz- és husvéti gyertyaszentelés s a husvét behirdetése; b) keresztvizszentelés és keresztségi fogadalom megujitása; c) husvéti szentmise.

1. Tüzszentelés és husvéti gyertya szentelése

A pap meghatározott időben lila palástban megy a szolgálatot tevőkkel (asszisztenciával) a templom előcsarnokába (vagy a templom elé), ahol már ég a kovakő (tüzkő) által meggyujtott tüz. A

körmenetben viszik a keresztet, szenteltvizet, tömjénezőt. A következő imát mondja:

Az Ur veletek. — És a te lelkeddel.

Könyörögjünk. Isten, ki hiveidnek a Te Fiad, a sarkalatos kő által fényességednek tüzét adtad, szentelt meg ✠ ezt a tüzkőből meggyujtott s használatunkra szolgáló tüzet s engedd, hogy a husvéti ünnepek alatt mennyei kivánságokra felgyulladjunk, hogy tiszta lélekkel eljuthassunk az örök boldogság fényességére. Ugyanazon Krisztus Urunk által. Amen.

A tüzet meghinti szenteltvizzel és háromszor megtömjénezi.

A diákonus vagy ministráns most a pap elé tartja a husvéti gyertyát. A pap pengével keresztet vés a gyertyára, azon a helyen, melyen a Krisztus öt sebét jelentő öt tömjénszem lesz elhelyezve. A kereszt fölé vési a görög betük elsejét (Alpha), a kereszt aljára az utolsó betüt (Omega), a kereszt oldalaira pedig irja a jelen esztendőt: 19 . Mialatt a keresztet, betüket, számokat vési a gyertyára, mondja:

1) Krisztus tegnap és ma
2) Kezdet és vég.
3) Az Alpha
4) és az Omega
5) Övé az idő (az első szám irásánál)
6) és a korok.
7) Neki dicsőség és uralom
8) Minden koron és mindörökké. Amen.

Szenteltvizzel meghinti s megtömjénezi az öt tömjénszemet s mikor

1

kereszt ✠ alakjában 4 2 5 elhelyezi, mondja:

3

1) Az öt szent sebe legyen szent
2) és dicsőséges

3) őrizzen meg

4) és védjen meg bennünket

5) Krisztus Urunk. Amen.

A diákonus (vagy ministráns) a szentelt tüzben kanócot gyujt, mellyel a pap meggyujtja a husvéti gyertyát, mondván:

A dicsőségesen feltámadt Krisztus világossága üzze el a sötétséget a szivekből és a lelkekből.

Ezután a pap meggyujtja a husvéti gyertyát, imádkozva:

Az Ur veletek. — És a te lelkeddel.

Könyörögjünk. Kérünk téged, mindenható Ur Isten, szálljon le a te áldásod telje erre az illatszerre és gyujtsd meg, Te láthatatlan Megujitó, ezt az éjjeli fényt, hogy világosságod titokzatos hozzájárulása által necsak áldozatunk tündököljék, hanem bárhova fog vitetni e szentelés titkából, ott a te fölséged hatalma megjelenjen s az ördögnek csalárdsága kiüzettessék. Krisztus Urunk által, Amen.

Husvét behirdetése

A pap kezébe veszi a husvéti gyertyát (asszisztencia esetében a fehér dalmatikát öltött diákonus), s megindul a körmenet a főoltárhoz. A templomba lépve a pap (diákonus), fölemeli a husvéti gyertyát, és énekli:

Lumen Christi (Krisztus világossága).

Erre mindenki térdet hajt a husvéti gyertya felé (amely gyertya a föltámadt Krisztust jelenti, a Világ világosságát), s mindenki feleli:

Deo gratias (Hála Istennek).

A husvéti gyertyáról most a pap meggyujt egy gyertyát, s erről meggyujtott gyertyát vesz kezébe minden pap, s ministránsok, azután a nép is a husvéti gyertyáról kapott lángból gyujtja meg gyertyáját, s adja tovább a tüzet, annak jelképéül, hogy minden kereszténynek

tovább kell adnia Krisztus világosságát. (Az égő gyertyát az ének alatt kezükben tartják.)

A pap (diákonus) a templom közepén és a szentélyhez érve, mindig magasabb hangon énekli Lumen Christi-t. A szentélyben elhelyezi a tartóra a husvéti gyertyát, s a husvéti öröm behirdetése előtt imádkozza:

Kérem áldásodat. Az Ur legyen szivemen és ajkamon, hogy az ő husvéti dicsőségét méltóan és illően hirdessem, az Atyának és Fiunak és Szentléleknek nevében, Amen.

(Asszisztenciás misében a diákonus kéri az áldást, melyet a pap ad neki.)

Az Exultet, a diadalmas husvétot hirdető ének az Egyház drága kincse. A hivek lelkét töltse el a fönséges ének és husvét időszakában imádkozzák és elmélkedjenek felette.

Ujjongjon immár az ég angyalainak serege, vigadozzanak a mennyei karok és az ily nagy király győzelmi diadalát harsogja az üdv trombitája. Örvendezzék az ily nagy világossággal elárasztott és az örök király dicsőségének fényével megvilágositott föld is s az egész föld kereksége tudja meg, hogy eltünt sötétsége. Örvendjen az ily nagy világosság ragyogásával ékesitett Anyaszentegyház is és visszhangozzék a népek hangos kiáltásától e lak. Ezért ti is, kérlek titeket, köröttem álló kedves testvéreim, esedezzetek e szent világosság oly csodálatos fényénél velem együtt a mindenható Isten irgalmáért: hogy aki engem érdemtelenül az Egyház szolgái közé fölvenni méltóztatott, világosságának fényével elárasszon és engedje hogy, elzengjem e husvéti gyertya dicséretére szolgáló örömeneket; a mi Urunk Jézus Krisztus, az ő Fia által, ki vele él és uralkodik a Szentlélekkel egyetemben, Isten, mindörökön örökké. D. Amen.

V. Az Ur legyen veletek.

D. És a te lelkeddel.

V. Emeljük fel szivünket.

D. Felemeltük az Urhoz.

V. Adjunk hálát Urunk Istenünknek.

D. Méltó és igazságos.

Valóban méltó, és igazságos, hogy elménk és szivünk egész hevével s nyelvünk minden képességével zengedezzük, a láthatatlan, mindenható Atya Isten s az ő Egyszülött Fia, a mi Urunk Jézus Krisztus dicséretét, ki érettünk lerótta az örök Atyának Ádám tartozását és szent vérével eltörölte az első vétek adóslevelét. Mert ezek ama husvét ünnepei melyeken azt az igaz Bárányt megölték, kinek vére a hivek szivét megszenteli. Ez az az éj, melyen az Egyiptomból először kiszabaditott atyáinkat, Izrael fiait száraz lábbal engedted átmenni a Verestengeren. Ez tehát az az éj, mely a tüzoszlop fényével szétoszlatta a bün sötétségét. Ez az az éj, mely ma Krisztusnak az egész világon elszéledt s a világ gonoszságaitól és a bünök homályától külön választott hiveit visszavezeti a kegyelem állapotába és a szentekkel egyesiti. Ez az az éj, melyben Krisztus szétrombolta a halál bilincseit, s a poklon diadalt aratva, föltámadott. Mert mit használt volna születnünk, ha nem lett volna megváltásunk. Ó mily csodálatos irántunk való jóságod, a te kegyességed. Ó megbecsülhetetlen szerelmes szeretet! ki, hogy a szolgát megváltsad, Fiadat halálra adtad! Ó Ádám valóban szükséges büne, melyet eltörölt Krisztus halála! Ó szerencsés vétek, mely ily nagy és ekkora fölségü Megváltót érdemelt! Ó valóban boldog éj, mely egymaga volt méltó tudni az időt és az órát, melyben Krisztus halottaiból föltámadott. Ez az az éj, melyről irva áll: És az éjjel oly világos lesz, mint nappal és az éj világosságot derit rám gyönyöreimben. Ennek az éjnek megszentelő ereje elüzi a gonoszságot, lemossa a bünöket és visszaszerzi az elesetteknek az ártatlanságot, a szomoruaknak a vigasztalást; elüzi a gyülöltséget, kieszközli az egyetértést, s megalázza a birodalmakat.

Ennek az éjnek kegyelmében fogadd tehát szent Atyánk, e tömjénnek esti áldozatát, melyet Szentegyhá-

zad a méhek müvéből, e husvéti gyertyának ünnepélyes fölajánlásával szolgáinak keze által neked bemutat. Ámde már ismerjük e viaszoszlop dicsőségét, melyet az Isten tiszteletére a fellobbanó tüz meggyujt.

Mely ámbár részekre oszlik, kölcsönvett fényéből mindazonáltal semmit sem veszit; mivel az az olvadó viasz táplálja, melyet a méhkirálynő készitett e drágalátos szövétnek anyagául.

Ó, valóban boldog éj! mely az egyiptomiakat kifosztotta és a zsidókat gazdaggá tette; az az éj, melyben a mennyeiek a földiekkel, az isteniek az emberiekkel egyesülnek. Kérünk azért, Urunk, téged, hogy ez a neved tiszteletére fölszentelt viaszgyertya szüntelen világitson az éj sötétségének szétoszlatására. Fogadd kellemes illatként, hogy a mennyei világosságokkal egyesüljön, és igy lángja elhasson a hajnali csillaghoz, ahhoz a hajnali csillaghoz, aki alkonyatot nem ismer; ahhoz, ki halottaiból föltámadott és teljes fényében fölragyogott az emberi nem előtt. Azért kérünk téged, Urunk, hogy minket szolgáidat és az egész egyházi rendet s az ájtatos népet szentséges Atyánkkal, N. pápával, főpásztorunkkal, N.-nel együtt napjainkban békességet engedvén, e husvéti ünnepek örömeiben folytonos őrködéssel igazgatni, kormányozni és megtartani méltóztassál. * Ugyanazon a mi Urunk Jézus Krisztus, a te Fiad által: ki veled él és uralkodik a Szentlélekkel egyetemben, Isten, mindörökön örökké. — Amen.

2. Keresztvizszentelés

Az Exultet éneklése után négy leckét olvastat fel az Egyház az Ószövetségből. A nagyszombaton tartani szokott keresztségi oktatásokból hagyta meg az Egyház ezeket a leckéket s imákat.

ELSŐ LECKE (Mózes I., 1—31; 2, 1—2.)

Kezdetben teremté az Isten a mennyet és a földet. A föld azonban puszta és üres volt és sötétség volt a mélység szinén: de az Isten Lelke ott lebegett a vizek felett. És mondá az Isten: Legyen világosság! És lőn világosság. És látá az Isten, hogy a világosság jó s elválasztá a világosságot a sötétségtől, és elnevezé a világosságot nappalnak, a sötétséget meg éjszakának. És lőn este meg reggel: egy nap. Mondá továbbá az Isten: Legyen boltozat a vizek között s válassza el a vizeket a vizektől. Meg is alkotá az Isten a boltozatot, s elválasztá azokat a vizeket, amelyek a boltozat alatt voltak, azoktól, melyek a boltozat felett voltak. Ugy lőn tehát. És elnevezé az Isten a boltozatot égnek. És lőn este meg reggel: második nap. Mondá továbbá az Isten: Gyüljenek a vizek, melyek az ég alatt vannak, egy helyre, s tünjék elő a száraz! Ugy is lőn. És elnevezé az Isten a szárazat földnek, az egybegyült vizeket pedig elnevezé tengernek. És látá az Isten, hogy jó. Majd mondá: Hajtson a föld füvet, mely zöldül és magot hoz, és gyümölcsöző fát, mely gyümölcsöt hoz faja szerint, belsejében maggal a földön. Ugy is lőn. Hajta ugyanis a föld füvet, mely zöldül s magot hoz, faja szerint, s fát, mely gyümölcsöt hoz, mindegyiket maggal, faja szerint. És látá az Isten, hogy jó. És lőn este meg reggel: harmadik nap. Mondá továbbá az Isten: Legyenek világitók az ég boltozatán, s válasszák el a nappalt az éjszakától, jelezzék az időket, a napokat s az esztendőket, világoskodjanak az ég boltozatán s világitsanak a földre. Ugy is lőn. Megalkotá ugya-

nis az Isten a két nagy világitót, a nagyobbik világitót: hogy uralkodjék a nappalon s a kisebbik világitót, hogy uralkodjék az éjszakán, meg a csillagokat, és az ég boltozatára helyezé őket, hogy világitsanak a földre, uralkodjanak a nappalon és az éjszakán, és válasszák el a világosságot a sötétségtől. És látá az Isten, hogy jó. És lőn este meg reggel: negyedik nap. Mondá továbbá az Isten: Hozzanak elé a vizek csuszó-mászó élő lényeket és szárnyaljon szárnyas a föld felett, az ég boltozata alatt. Meg is teremté az Isten a nagy tengeri szörnyetegeket meg mindazt az élő- s mozgó lényt, melyet a vizek elé-hoztanak, fajuk szerint, s minden szárnyast, faja szerint. És látá az Isten, hogy jó. És megáldá őket, mondván: Szaporodjatok, sokasodjatok s töltsétek be a tenger vizeit, és sokasodjék a szárnyas a földön. És lőn este meg reggel: ötödik nap. Mondá továbbá az Isten: Hozzon elé a föld élőlényt, faja szerint: barmot, csuszó-mászót s szárazföldi vadat, faja szerint. Ugy is lőn. Megalkotá ugyanis az Isten a szárazföld vadjait, fajuk szerint, meg a barmokat s a föld minden csuszó-mászóját, faja szerint. Majd mondá: Alkossunk embert a mi képünkre és hasonlatosságunkra, s uralkodjék a tenger halain, az ég madarain, az állatokon és az egész földön, meg minden csuszó-mászón, mely mozog a földön. Meg is teremté az Isten az embert: a maga képére, az Isten képére teremtette; férfiunak és asszonynak teremtette. És megáldá őket az Isten, és mondá: Szaporodjatok, sokasodjatok, s töltsétek be a földet s hajtsátok uralmatok alá és uralkodjatok a tenger halain, az ég madarain s minden állaton, mely mozog a földön. Majd mondá az Isten: Ime, nektek adtam min-

den füvet, mely magot hoz, a földön, s minden fát, melynek benn a gyümölcsében van fajának megfelelő magva, hogy eledeltekre legyen, a zöld növényzetet pedig a föld minden madarának s mindannak, mi mozog a földön s miben élő pára vagyon, hogy eledelükre legyen. Ugy is lőn. És látá az Isten, hogy mindaz, amit alkotott, felette jó volt. És lőn este meg reggel: hatodik nap. Elkészüle tehát az ég és a föld s minden ékességük. És befejezé az Isten a hetedik napra munkáját, melyet végzett és megnyugovék a hetedik napon minden munkájától, melyet folytatott.

Könyörögjünk. — Hajtsunk térdet. — Álljatok föl!

Isten, ki az embert csodálatosan teremtetted és még csodálatosabban megváltottad, add, kérünk, hogy a bün csábításainak eltökélt akarattal ellentálljunk és igy az örökkétartó örömökre eljuthassunk. A mi Urunk.

MÁSODIK LECKE (Mózes II., 14, 24—31; 15, 1.)

Ama napokban: Mikor eljött a hajnali őrállás ideje, ime, rátekinte az Ur a tüz- és felhőoszlopból az egyiptomiak táborára és megbontá hadseregüket és kidönté harci szekereik kerekeit, ugyhogy megfeneklettek. Mondák ekkor az egyiptomiak: Fussunk Izrael elől, mert az Ur harcol érettük ellenünk. Mondá azonban az Ur Mózesnek: Nyujtsd ki kezedet a tenger fölé, hogy térjenek vissza a vizek, rá az egyiptomiakra, harciszekereikre és lovasaikra. Mikor aztán Mózes kinyujtotta kezét a tenger fölé, az hajnalban visszatére előbbi helyére és a vizek nekifutának a menekülő egyiptomiaknak s az Ur belesodrá őket a habok közepébe. Igy a visszatérő vizek elboriták

a fáraó egész hadseregének harciszekereit s lovasait, kik utánuk nyomultak a tengerbe: egy sem marada meg közülük. Izrael fiai azonban átkelének a kiszáradt tenger közepén, miközben a viz olyan volt jobbjuk és baljuk felől, mint a kőfal. Igy szabaditá meg az Ur azon a napon Izraelt az egyiptomiak kezéből. Mikor aztán látták a megholt egyiptomiakat a tenger partján s azt a nagy hatalmat, mellyel az Ur velük bánt, félé a nép az Urat és hivének az Urnak és szolgájának, Mózesnek. Akkor éneklék Mózes és Izrael fiai ezt az éneket az Urnak, mondván:

Böjti ének. (Ex. 15, 1—2.) Énekeljünk az Urnak, mert fenségeset mivelt: lovat és rajtaülőt a tengerbe vetett: segitőm és oltalmazóm lett üdvösségemre. V. Ő az én Istenem, hadd dicsőitsem, Atyámnak Istene, hadd magasztalom. V. Olyan az Ur, mint a hősi harcos: Mindenható az ő neve.

Könyörögjünk. — Hajtsunk térdet. — Álljatok föl!

Isten, kinek hajdani csodáit korunkban is látjuk tündökölni, midőn az ujjászületés vize által a népek üdvösségére azt eszközlöd, amit erős karoddal egy népnek az egyiptomiak üldözésétől való megszabaditására müveltél, engedd, hogy Ábrahám fiainak és a választott népnek méltósága az egész világ teljességére átmenjen. A mi Urunk.

HARMADIK LECKE (Izaiás 4, 2—6.)

Az napon az Ur csemetéje fönségben és dicsőségben leszen és a föld gyümölcse magasztos és örömére leszen azoknak, kik Izraelből megszabadulnak. És leszen: Mindaz, ki Sionban meghagyatik és megmarad Jeruzsálemben, szentnek fog hivatni mindaz,

ki beiratott Jeruzsálemben az életre. Midőn az Ur elmossa Sion leányainak undokságait és Jeruzsálem vérbünét kimossa belőle az itélet lelke által és az égő lélek által, teremt az Ur Sion hegyének minden helyén és ahol segitségül hivatik, nappal felhőt, éjjel füstöt és lángoló tüzfényességet, minden dicsőség fölött oltalmul. És ez hajlék leszen árnyékul nappal a hőség ellen s menedékül és rejtekül a szélvész és eső ellen.

Böjti ének. (Izaiás 5, 1—2.) Szerelmesem szőlője magas, kövér halmon vagyon. — És besövényezte és körülárkolta és nemes szőlővel beültette és tornyot épitett közepén. — És sajtót készitett abban; mert a seregek Urának szőlője Izrael háza.

Könyörögjünk. — Hajtsunk térdet. — Álljatok föl!

Isten, ki a szent próféták szavai által Egyházadnak valamennyi fiain megmutattad, hogy uralkodásod minden helyén jó magvak vetője és kiváló szőlővesszők művelője vagy; add népeidnek, kiket szőlődnek és vetésednek is szoktál nevezni, hogy a tövisek és bojtorjánok gyomjait magukból kiirtsák és bő termésre méltók legyenek. A mi Urunk Jézus Krisztus.

NEGYEDIK LECKE (Mózes V. 31, 22—30.)

Ama napokban: Mózes leirá az éneket s megtanitá reá Izrael fiait. Majd parancsola az Ur Józsuénak, Nun fiának, mondván: Légy erős és bátor, mert te vezeted be Izrael fiait arra a földre, amelyet igértem és én veled leszek. Mikor aztán Mózes teljesen leirta egy könyvbe e törvény igéit, parancsola a levitáknak, kik az Ur szövetségládáját hordozzák, mondván: Vegyétek e könyvet és tegyétek az Ur, a ti Istenetek

szövetségládája mellé, hogy ott bizonyságul szolgáljon ellened. Ismerem ugyanis ellenszegülésedet és nyakasságodat. Még éltemben és veletek jártomban is mindig ellene szegültetek az Urnak: mennyivel inkább, ha meghalok! Gyüjtsétek elém törzsről-törzsre valamennyi véneket és előljárótokat, hadd mondjam el fülük hallatára ezeket az igéket s hadd hivjam fel bizonyságul ellenük az eget és a földet, hiszen tudom, hogy halálom után gonoszul fogtok cselekedni s hamar letértek arról az utról, amelyet meghagytam néktek, miért is utólérnek titeket a bajok az idők folyamán, amikor azt cselekszitek, ami gonosz az Ur szine előtt, hogy ingereljétek őt kezetek müveivel. Erre elmondá Mózes Izrael egész gyülekezetének hallatára a következő ének igéit egészen végig:

Böjti ének. (Mózes V. 32, 1—4.) Halljátok egek, amit szólok; hallja a föld szájam igéit. — Esőként csepegjen tanitásom, harmatként hulljon szólásom. — Ugy, mint a zápor a pázsitra és mint az esőcsepp a sarjura; hirdetem ugyanis az Ur nevét. — Ismerjétek el Istenünk fenségét; mert az Isten tettei tökéletesek és utjai mind helyesek. — Hüséges az Isten, hamisság nincs benne, igaz ő és őszinte.

Könyörögjünk. — Hajtsunk térdet. — Álljatok föl!

Isten, az alázatosak fölmagasztalója s az igazak erőssége, ki szent szolgád Mózes által elrendelted, hogy népedet szent éneked zengedezése által ugy oktattassák, hogy ez a törvény ismétlése nekünk is irányul szolgáljon, ébreszd föl hatalmadat az összes megigazult népek fölé s enyhitvén fenyegetésedet, nyujts vigasztalást, hogy mindnyájunknak büneit megbocsátásoddal eltörlöd és amivel bünhődésünkre fenyegettél, az üdvösségünkre váljék. A mi Urunk.

A leckék és imák elmondása után a pap (asszisztencia) a sekrestyébe megy, kántorok (énekesek) pedig felváltva éneklik a Mindenszentek litániája első részét. Közben a szentelendő keresztvizet a szentélyben asztalkára helyezik, a husvéti gyertya előtt.

Uram, irgalmazz nekünk!
Krisztus, kegyelmezz nekünk!
Uram, irgalmazz nekünk!
Krisztus, hallgass minket!
Krisztus, hallgass meg minket!
Mennybéli Atya Isten,[1]
Megváltó Fiu Isten,
Szentlélek Uristen,
Szentháromság egy Isten,
Szentséges Szüz Mária,[2]
Istennek szent anyja,
Szüzeknek szent Szüze,
Szent Mihály,
Szent Gábor,
Szent Ráfael,
Mindnyájan szent angyalok és főangyalok,[3]
Mindnyájan dicsőült szentek lelkei,
Keresztelő Szent János,[2]
Szent József,
Mindnyájan szent patriárkák és próféták,[3]
Szent Péter,[2]
Szent Pál,
Szent András,
Szent János,
Mindnyájan szent apostolok és evangélisták,[3]
Mindnyájan, Krisztusnak szent tanitványai,
Szent István,
Szent Lőrinc,
Szent Vince,

1 Irgalmazz nekünk.
2 Könyörögj érettünk.
3 Könyörögjetek érettünk.

Mindnyájan szent vértanuk,[3]
Szent Szilveszter,[2]
Szent Gergely,
Szent Ágoston,
Mindnyájan szent püspökök és hitvallók,[3]
Mindnyájan szent tanitók,
Szent Antal,[2]
Szent Benedek,
Szent Domonkos,
Szent Ferenc,
Mindnyávan szent papok és leviták,[3]
Mindnyájan szent szerzetesek és remeték,
Szent Mária Magdolna,[2]
Szent Ágnes,
Szent Cecilia,
Szent Ágota,
Szent Anasztázia,
Mindnyájan szent szüzek és özvegyek,[3]
Istennek minden szentjei,
könyörögjetek érettünk.

Ének után a pap (asszisztencia) az asztalkához megy, a husvéti gyertyától balra áll, szemben a néppel. A hivek sokszor elmélkedjenek a keresztvizszentelés fönségs imái és cselekménye felett.

Ezután odalép a keresztkuthoz, és mondja:

Az Ur legyen veletek.

És a te lelkeddel.

Könyörögjünk. Mindenható örök Isten, állj mellettünk atyai nagy jóságod misztériumában, állj mellettünk a szentségekben; és küldd le az örökbefogadás Lelkét, hogy ujjáteremtse az uj népeket, melyeket neked a keresztkut szül; és amit most csekélységünk e szolgálatban, cselekszik, teljék meg erős hatásával, Jézus Krisztus a te Fiad

[2] Könyörögj érettünk.

[3] Könyörögjetek érettünk.

által: Ki veled él és uralkodik a Szentlélekkel egyetemben Isten.

(A következő részt a pap ugy énekli, mint a prefációt.)

Mindörökön örökké.
Amen.
Az Ur legyen veletek.
És a te lelkeddel.
Emeljük föl szivünket.
Fölemeltük az Urhoz.
Adjunk hálát Urunk Istenünknek.
Méltó és igazságos.

Valóban méltó és igazságos, illő és üdvösséges, hogy mi neked mindenkor és mindenhol hálát adjunk, szentséges Ur, mindenható Atya, örök Isten: Ki szentségeidet láthatatlan hatalommal csodálatosan hathatóssá teszed: És jóllehet, mi ily nagy misztérium végrehajtására méltatlanok vagyunk, te mégis, kegyelmed ajándékozását abba nem hagyod, hanem a mi könyörgésünkre is atyai jósággal meghallgatsz minket, Isten, kinek lelke már a világ kezdetekor a vizek fölött lebegett, hogy a viz természete már akkor elnyerje a megszentelés erejét, Isten, ki a vétkes világ büneit vizzel lemosva, már a vizözön hullámaiban megmutattad az ujjászületés előképét: hogy ugyanazon elem misztériuma által, mind a gonoszságok véget érjenek, mind az erények feltámadjanak, tekints, Urunk, Egyházadra és sokasitsd benne ujjászületéseidet, aki országodat kiáradó kegyelmed hatalmával megörvendezteted és a keresztkutat az egész földkerekségen a népek megujitására megnyitod: hogy Fölségednek parancsára megkapja a Szentlélektől Egyszülötted malasztját.

A pap keresztalakban elválasztja kezével a vizet, aztán megtörölve kezét, folytatja:

Ő termékenyitse meg ezt az emberek ujjászületésére készitett vizet, isteni erejének titokteljes hozzáadása által; hogy megszentelést nyerve, az isteni kegyelemforrásnak öléből uj teremtmények szülessenek ujra és mennyei nemzetség merüljön föl; és akiket megkülönböztet vagy a nem a testre, vagy a kor az időre nézve, azokat mindmegannyit a kegyelem, mint édesanya, egyetlen gyermekssereggé szülje. Messzire távozzék tehát, Urunk, a te parancsodra innen minden tisztátalan lélek; legyen távol az ördögi cselszövény minden gonoszsága. Ne keveredhessék ide ellenséges erő; ne röpködjön leselkedve, ne alattomoskodjék lappangva, ne rontson fertőzve.

(A vizet kezével érinti.)

Legyen e teremtmény szent és büntelen; ment az ellenség minden támadásától és tiszta minden gonoszság távozása folytán. Legyen élő forrás, ujjászülő viz, tisztitó hullám: hogy mindazok, akik majd ebben az üdvöthozó fürdőben mosakodnak, bennük a Szentlélek müködvén, a tökéletes megtisztulás kegyelmét vegyék.

Háromszor keresztet vet a kut fölé és mondja:

Megáldalak tehát viznek teremtménye, az élő ✠ Isten, az igaz ✠ Isten, a szent ✠ Isten által: Isten által, ki téged kezdetben szavával a szárazföldtől elválasztott, akinek Lelke fölötted lebegett.

(Itt a vizet kezével szétválasztja s a világ négy tája felé széthinti.)

Aki téged a paradicsomi forrásból fakasztott és neked meghagyta, hogy négy folyamban az egész földet megöntözzed. Ki téged a pusztában keserüségedből megédesitve ihatóvá tett s a szomjazó népnek a sziklából fakasztott. Megál ✠ dalak Jézus Krisztus, az ő egyszülött Fia, a mi Urunk által is; ki téged a galileai Kánában bámulandó csoda által hatalmával borrá változtatott át. Ki lábával rajtad járt és kit János a Jordánban benned megkeresztelt; ki téged vérrel együtt oldalából ontott és ki

tanitványainak megparancsolta, hogy a hivőket benned megkereszteljék, mondván: Elmenvén, tanitsatok minden népeket, megkeresztelvén őket az Atyának és a Fiunak és a Szentléleknek nevében.

Olvasva folytatja:

Midőn e parancsokat megtartjuk, légy te, mindenható Isten, kegyesen velünk: te ihless meg jóságosan.

Háromszor keresztalakban rálehel a vizre és mondja:

Áldd meg saját száddal ezt az egyszerü vizet: hogy a természetes tisztitáson kivül, mielőtt a mosakodók testét megtisztitja, hathatós legyen a lelkek megtisztitására is.

Itt a pap háromszor belemártja a husvéti gyertyát a vizbe és mindig magasabb hangon énekli:

Szálljon le a kut teljességébe a Szentléleknek ereje.

A gyertyát vizben tartva háromszor rálehel a vizre és folytatja:

És e viz teljes lényegét termékenyitse meg az ujjászületés eszközlésével.

Ezután kiemeli a pap a gyertyát a vizből és folytatja:

Itt töröltessék el minden bünnek szennye: itt tisztuljon meg ez a te képedre teremtett és ősi állapotának méltóságába visszahelyezett természet minden régi szennyétől; hogy minden ember, aki az ujjászületés e szentségét fölveszi, az igazi ártatlanság uj gyermekségére ujjászülessék.

(Olvasva:)

A mi Urunk Jézus Krisztus a te Fiad által, ki eljő majd eleveneket és holtakat és a világot tüz által megitélni.

Amen.

Most a pap meghinti a jelenlévőket a megszentelt vizzel, a templomszolga pedig ad belőle azoknak, akik kivánnak. Azután a pap keresztalakban beleönt a vizbe egy keveset a keresztelendők olajából e szavakkal:

Szenteltessék és termékenyittessék meg e kut az üdvösség olaja által azok számára, kik belőle az örök életre ujjászületnek.

F. Amen.

A krizmából is önt hasonló módon, mondván:

A mi Urunk Jézus Krisztus és a vigasztaló Szentlélek krizmájának e vizbeöntése történjék a Szentháromság nevében.

F. Amen.

Most mindkét olajból egyszerre önt a keresztvizbe és mondja:

A megszentelés krizmájának, a megkenés olajának és a keresztviznek vegyülése történjék hasonlóképpen az Atyá ✠ nak és a Fiu ✠ nak és a Szent ✠ léleknek nevében.

F. Amen.

Végül összekeveri az olajakat a vizzel.

A keresztviz szentelése után, ha van keresztelendő, azokat a keresztség szentségében részesitik.

Azután körmenetileg viszik a keresztvizet a keresztelő kápolnába. Körmenet alatt a kórus a 41. zsoltárt énekli:

Mint a szarvas a források vizére, ugy sóvárog a lelkem utánad, Istenem. Lelkem szomjazik az élő Isten után: mikor lehet már eléje mennem és szine előtt megjelennem! Könny a kenyerem minden éjjel- s nappal, amikor egyre mondják: "Merre van Istened?"

Miután a keresztvizet a keresztelő medencébe öntötte, mondja a pap:

Az Ur veletek. — És a te lelkeddel.

Könyörögjünk. Mindenható örök Isten, tekints le kegyesen ujjászülető néped áhitatára, mely mint a szarvas,

ugy keresi a te vizeid forrását és engedd kegyesen, hogy a hit utáni szomja a keresztség által megszentelje lelkét és testét. A mi Urunk Jézus Krisztus által. — Amen.

A pap megtömjénezi a keresztelő medencét és visszatér a szentélybe. A keresztségi fogadás megujitása következik.

A keresztségi fogadás megujitása

Ajánlatos, hogy mindenki ismételten meggyujtsa gyertyáját. A pap mondja a hiveknek:

Szeretett testvéreim. Az Anyaszentegyház ezen szent éjszakán visszaidézi lelkünkben a mi Urunk Jézus Krisztus halálát és temetését, virrasztván felette s szeretetet szeretetért fizetvén. Mérhetetlen örömmel tölti el lelkünket a Feltámadás ünnepén.

Mióta azonban, az apostolok tanitása szerint, a keresztségben Krisztussal a halálba temetkeztünk, kell, hogy a feltámadt Krisztussal az uj élet mesgyéjén járjunk. Mert tudjuk, hogy a régi embert magunkban keresztre kell feszitenünk hogy tovább ne álljunk a bün szolgálatában. Azért szivleljük meg, hogy meghaltunk a bünnek, de élünk Istennek, a mi Urunk Jézus Krisztusnak.

Ezért szeretett testvéreim, minthogy Nagyböjt befejeződött, ujitsuk meg keresztségi fogadalmunkat, amelyben annak idején ellene mondtunk az ördögnek és minden cselekedeteinek és a világ pompájának, mely Istennel ellenkezik, — és igérjük meg, hogy Istent hüségesen szolgáljuk Anyaszentegyházunk kebelében. Azért most ismételten kérdezlek:

Pap: Ellene mondotok-e az ördögnek?

F. Ellene mondunk.

P. És minden cselekedeteinek?

F. Ellene mondunk.

P. És minden pompáinak?

F. Ellene mondunk.

P. Hisztek-e a Mindenható Atya Istenben, mennynek és földnek teremtőjében?

F. Hiszünk.

P. Hisztek-e a Jézus Krisztusban, ő egy Fiában, a mi Urunkban, ki a világra született és kint-halált szenvedett?

F. Hiszünk.

P. Hisztek-e a Szentlélekben, katolikus keresztény katolikus Anyaszentegyházat, szentek egyességét, bünök bocsánatát, testnek feltámadását és örök életet?

F. Hiszünk.

És most imádkozzuk az imát, amelyre Krisztus Urunk tanitott:

Mi atyánk, ki vagy a mennyekben . . .

Pap. Engedje meg a Mindenható Isten, a mi Urunk Jézus Krisztus Atyja, Akiben ujra születtünk a viz és Szentlélek által, és aki megbocsájtotta büneinket, engedje, hogy szent kegyelmével ugyanazon a mi Urunk Jézus Krisztusban elérjük az örök életet.

F. Amen.

A pap szentelt vizzel meghinti a hiveket. Utána a hivek eloltják gyertyáikat. A pap (asszisztencia) a sekrestyébe megy, a husvéti szentmiséhez felveszi a fehérszinü miseruhát. Eközben a kántorok eléneklik a Mindenszentek litániája befejező részét.

Légy irgalmass! Uram, kegyelmezz nekünk!
Légy irgalmass! Uram, hallgass meg minket!
Minden gonosztól,[4]
Minden büntől,
Az örök haláltól,
Megtestesülésed szent titka által,

[4] Ments meg, Uram, minket.

Eljöveteled által,
Születésed által,
Keresztséged és szent böjtölésed által,
Kereszted és kinszenvedésed által,
Halálod és temetésed által,
Szentséges föltámadásod által,
Csodálatos mennybemeneteled által,
A vigasztaló Szentlélek eljövetele által,
Az itélet napján,
Mi bünösök,[5]

(Itt a papság felkel s a sekrestyébe megy s ott fehér ruhákba öltözik.)

Hogy nekünk irgalmazni méltóztassál,[5]
Hogy Anyaszentegyházadat kormányozni és megerősiteni méltóztassál,
Hogy a római pápát s az egész papi rendet a szent vallásban megtartani méltóztassál,
Hogy az Anyaszentegyház ellenségeit megalázni méltóztassál,
Hogy a keresztény királyoknak és fejedelmeknek békességet és igaz egyetértést adni méltóztassál,
Hogy minket szent szolgálatodban megerősiteni és megtartani méltóztassál,
Hogy minden velünk jótevőknek örökkévaló javaidat adni méltóztassál,
Hogy a földnek bő termését megadni és megtartani méltóztassál,
Hogy a megholt hiveknek örök nyugodalmat adni méltóztassál,
Hogy minket meghallgatni méltóztassál,

Isten Báránya, ki elveszed a világ büneit, kegyelmezz nekünk, Uram!

---

4 Ments meg, Uram, minket.

5 Kérünk téged, hallgass meg minket.

Isten Báránya, ki elveszed a világ büneit,
hallgass meg minket, Uram!
Isten Báránya, ki elveszed a világ büneit,
irgalmazz nekünk, Uram!
Krisztus hallgass minket!
Krisztus hallgass meg minket!

3. A husvéti mise

Mikor a kórus a litánia végén a Kyrie eleison-t (Uram irgalmazz nekünk) énekli, a pap (asszisztencia) fehér miseruhában az oltárhoz megy. Ha papi segédlettel van a szentmise, megtömjénezik az oltárt. (Lásd az általános résznél.) A Kyrie eleison éneklése után az oltár közepén énekli:

Glória in excelsis Deo (Dicsőség a magasságban Istennek).

Ekkor minden csengő s harang — melyek a nagycsütörtöki Glória óta elnémultak — megszólalnak. Krisztus föltámadt: a diadalmas öröm töltsön el mindenkit, aki Krisztust követi.

A pap tovább folytatja a szentmisét.

Az Ur veletek. — És a te lelkeddel.

Könyörögjünk. Isten, ki a szent éjszakát a mi Urunk feltámadásának fényével árasztod el, tartsd meg ezen szent családod uj gyermekeiben az örökbefogadottak szellemét, melyre Te hivtad meg őket, hogy megujulva testben-lélekben, tiszta szivvel szolgáljanak neked. Ugyanazon Szent Fiad, Krisztus Urunk által, aki Veled és a Szentlélekkel egyességben él és uralkodik, Isten, mindörökké. Amen.

(Ezután a pap a leckeoldalon, összetett kézzel ezt mondja:

SZENTLECKE Szent Pál apostolnak a kolosszaiakhoz irt leveléből (3, 1—4). Testvérek: ha tehát Krisz-

tussal feltámadtatok, keressétek, ami odafönn van, ahol Krisztus ül az Isten jobbján. Ami odafönn van, arra irányuljon figyelmetek, ne a földiekre. Hiszen meghaltatok és életetek Krisztussal az Istenben van elrejtve. Amikor Krisztus, a mi életünk, megjelenik, vele együtt ti is megjelentek a dicsőségben.

A pap ezután háromszor, mindig magasabb hangon énekli:

Alleluja. (Az "Alleluja" a husvéti öröm kifejezője; értelme: magasztaljuk Istent.)

Utána a kórus énekli:

Magasztaljátok az Urat, mert ő jó, mert irgalma örökkévaló.

(116. Zsoltár.) Dicsérjétek az Urat minden népek, minden nemzetek dicsérjétek.

Mert erős az ő irgalmassága mifölöttünk, s örökkévaló az ő igazsága.

✠ *A SZENT EVANGÉLIUM SZAKASZA Szent Máté apostol szerint (28, 1—7). Szombat elmultával, a hét első napjára virradóra, elment Mária Magdolna és a másik Mária, hogy megnézze a sirt. Akkor nagy földindulás támadt. Az Ur angyala leszállt az égből, odament, elhengeritette a követ és ráült. Tekintete olyan volt, mint a villám és ruhája, mint a hó. Az őrök tőle való félelmükben halálra rémültek. Az angyal igy szólt az asszonyokhoz: "Ne féljetek! Tudom, Jézust keresitek, akit keresztre feszitettek. Nincs itt. Föltámadt, amint megmondta. Jöjjetek, nézzétek meg a helyet, ahol nyugodott (az Ur). — Most siessetek és vigyétek hirül tanitványainak: Föltámadt halottaiból és előttetek megy Galileába. Ott majd viszontlátjátok. Ezzel mindent elmondtam."*

Külön fölajánlási ima nincsen. Az ostya, bor felajánlásakor s kézmosásra az imákat lásd az általános résznél.

Secreta (áldozati könyörgés):

Kérünk, Uram, fogadd néped könyörgéseit ezen áldozatok felajánlásával együtt, hogy a Te segitségeddel együtt a husvéti titkok ünneplése az örök élet orvosságául szolgáljon számukra. A mi Urunk . . . Amen.

Következik a husvéti prefáció, Kánon. (Lásd általános résznél.)

Áldoztatás után hálaadó dicséretként az Alleluja háromszori éneklése után a kórus énekli:

150. Zsoltár

Dicsérjétek az Urat az ő szenteiben:
dicsérjétek őt az ég erős boltozatában.
Dicsérjétek őt hatalmasságában:
dicsérjétek őt nagyvoltának sokasága szerint.
Dicsérjétek őt harsonaszóval:
dicsérjétek őt hárfán és citerán.
Dicsérjétek őt dobbal és énekkarban:
dicsérjétek őt hurokon és hangszereken.
Dicsérjétek őt hangosszavu cimbalmokon:
dicsérjétek őt a vigasság cimbalmain.
Minden lélek dicsérje az urat. Alleluja.

A kórus ezután Zakariás dicséretét énekli (Lukács 1, 68—79), (előtte és utána a következő Antifónával):

Szombati napon, kora reggel, napfölkelte után a sirhoz mentek. Alleluja.

"Áldott legyen az Ur, Izrael Istene,
Mert meglátogatta és megváltotta népét.
Erős szabaditót támasztott nekünk
Szolgájának, Dávidnak, házában.
Amint meghirdette szentjei által,
Prófétái ajkával ősidőktől fogva:
Megszabaditott ellenségeinktől

S mindazoktól, akik gyülölnek minket,
Irgalmas volt atyáinkhoz
És megemlékezett szent szövetségéről;
S az esküről, mit Ábrahám atyánknak esküdött:
Megadja azt nekünk,
Hogy ellenségeinktől megszabadulva
Félelem nélkül szolgáljuk őt,
Szentségben és igazságban szine előtt
Életünk minden napján.
Te pedig, gyermek, a Magasságbeli prófétája leszel:
Az Ur előtt haladsz, hogy előkészitsd utját,
S az üdvösség ismeretére tanitsad népét,
Mely a bünök bocsánatában van,
Istenünk mélységes irgalmából,
Mellyel meglátogatott minket a magasságból Fölkelő
Hogy világitson a sötétségben és a halál árnyékában
sinylődőknek,
És lépteinket a békesség utjára vezesse."

Mialatt a kórus énekeli a dicséretet, a pap az oltárt incenzálja. A dicsének után a kórus ismétli az Antifónát.

Pap: Az Ur veletek. — **F.** És a te lelkeddel.

Könyörögjünk. Uram, öntsd belénk szeretetednek lelkét, hogy akiket a husvéti áldozattal táplháltál, azokat szereteteddel szent békében forrasszál egybe. A mi Urunk, Jézus Krisztus, Fiad által stb. — Amen.

Pap: Az Ur veletek. — **F.** És a te lelkeddel.

Ite missa est, Alleluja, Alleluja: Menjetek, vége a misének, Alelluja, Alleluja.

A kórus feleli:

Deo gratias, Alleluja, Alleluja: Hála Istennek, Alleluja, Alleluja.

A pap áldásával fejeződik be a husvéti szentmise. (Utolsó evangélium ebben a szentmisében elmarad.)

T A R T A L O M :

A SZENTMISE RENDJÉBŐL 5. lap

VIRÁGVASÁRNAP . . . . . 28. lap

NAGYCSÜTÖRTÖK . . . . . 45. lap

NAGYPÉNTEK . . . . . 59. lap

NAGYSZOMBAT . . . . . 76. lap